

DIRVA

THE FIELD

Nr. 38
Rugsėjo-Sep. 22, 1955
Cleveland, Ohio

Kaip Rusija ginklavo Vokietiją

JUOZAS GAILIUS

(Mūsų Italijos bendradarbio)

Isitikinę, jog DIRVOS skaitytojams bus įdomu ir naudinga susipažinti su pirmaisiais sovietų-vokiečių užkulisiniais santykiais, čia pateikiame tikslų vieno, plačiai skaitomo italų savaitraščio "Il Borghese", straipsnio vertimą.

Ženevos konferencija primena 1932 m. atmosferą, kada Europa ir pasaulis irgi buvo dominuojami nusiginklavimo konferencijos iliuzijų. Panašumai, sutapimai, kas įvyko tada ir kas įvyksta šiandien, yra nuostabi. Dabar, pavyzdžiui, Ženevos konferencija buvo pradėta tuo laiku, kai Laose prasidėjo nauji karo veiksmai; 1932 m. vasario antrą dieną atidarymo iškilmės Palais Electoral buvo pradėtos paveltai, nes kaip tik tą dieną buvo kilęs kinų-japonų karas dėl Mandčūrijos. Sovietai, paskiau, buvo neišjudinami, kaip ir šiandien iš tų pačių pozicijų, kurios tačiau Rusijai nesukliudė pasiginklauti ir išbandyti savo dalinius Suomijos sąskaiton. "Sovietų Sąjungos atstovai", pasakoją oficialus vokiečių vertėjas konferencijoj, Schmidt, "buvo rėmėjai tiek radikalių, kiek utopinių siūlymų. Jų šefas buvo Litvinovas, kurį dažnai turėjome kaip svečią Europoje drauge su žmo- nia angli, visai nebolševikiškos išraiškos. Pagal sovietų tezę, nusiginklavimas turėjo būti su- prastas kaip visų ginklų panai- kinimas, ir užtat jis turėjo būti įgyvendintas šia prasme, visų kraštų, palaipsniui".

Išvykusi iš tokių premisų, 1932 m. Nusiginklavimo konfe- rencija greit įklimpo dėka ypach prisidėjimo "techninių komite- tų" (tie "komitetai", kurie šį kartą pradės veikti ateinantį spalio mėnesį). "Sausumos pa- jėgų nusiginklavimo komisijo- je", vis pasakoją Schmidt, "bu- vo diskutuota per ištisas savaites iš eilės, kaip apsaikinti kariuomenės jėgą, kad būtų galima praveisti statistinį palyginimą tarp įvairių kraštų kariuomenių. Mes skaičiuojame tikrai išdalin- tus davinius, pareiškė praktiš- kieji amerikiečiai; bet tikslieji prancūzai paklausė: — Reikia ar nereikia skaičiuoti ir sergančiuo- sų?; ir anglai norėjo žinoti ar jėgos apsaiklavimas turėjo bū- ti atliktas pagal mėnesinį vidur- kį, arba pagal tam tikrą tiksliai nustatytą dieną.

Šitokių būdu sausumos pajėgų komisijoje dienos bėgo vieno po kitos. Tankas visuomet yra agre- syvus ginklas? ... Kokia artiler- ija tarnauja tik gynybai? ... Ar negalima mesti bombų ir iš- turistinių lėktuvų? ... — šios ir kitos mįslingos problemos buvo užsiėmimas ir žaidimas aukštų- jų laipsnių kariškių (savo keliu asistuojamų būrio majorų ir ka- pitonų), kurie Ženevoje linksmi- nosi kiek bėgėdami, laikydami Nusiginklavimo konferenciją kaip savos rūšies teoretinę pra- tybą ant plastinių masių.

Šiandien šį paliudijimą reikia papildyti, suglaustai apžvelgiant, kiek rusai, aname pokaryje, pri- sidėjo prie vokiečių apsiginkla- vimo ir prie vokiečių karo pra-

monės atsigavimo. O kadangi tada, kaip ir šiandien, pagrindi- nis klausimas buvo vis represen- tuojamas eventualumo, ar Vo- kietija nesugrįš prie ofenzyvos, bus pravartu pažinti kaip sovie- tai naudingai pavartojo jų prie- šininkų, nusiginklavimo klau- simą svarstant, gaišinant laiką.

Slapto pokarinės Vokietijos apsiginklavimo istorija dar yra mažai žinoma, tačiau negali bū- ti nė mažiausios abejonės apie Raudonosios Armijos suteiktą bendradarbiavimą. Pirmasis šio fakto oficialus atgarsis nuskam- bėjo 1926 m. gruodžio 16 d., ka- da vokiečių socialdemokratų at- stovas Scheidemann Reichstage viešai pasmerkė "nemoralų są- mokslą tarp reakcinės Reichs- wehr ir Sovietų Rusijos". Šis bendradarbiavimas prasidėjo be- maž tuoju po karo pabaigos, ir, be pertraukos, užsitiesė kol Adol- fas Hitleris paėmė valdžią į savo rankas: tik naciizmas nutraukė karinius santykius tarp Reichs- wehr (vėliau pasivadinusio Wehrmachtu) ir sovietų marša- ly.

Pirmasis grandinės žiedas bu- vo prekybinis susitarimas, pasi- rašytas tarp Maskvos ir Berlyno. Su šiuo susitarimu, papildytu kiek vėliau Rapallo nutarimu, prasidėjo Versailles Sutarties karinių klausulių pažeidimas; ekonominiai — kariniai santy- kiai tarp rusų ir vokiečių pir- miausiai užsimezgė prekiaujant vokiečių karo medžiaga, skirta sunaikinimui. Bolševikams, be- kovojantiems prieš baltąsias ar- mijas, būtinai reikėjo šautuvų, patrankų ir šaudmenų, o vokie- čiai buvo labai patenkinti galė- dami parduoti šias prekes, vie- toje sunaikinti, kaip tat reikala- vo jų Taikos sutartis. 1920 m. rugpjūčio 20 d. generolas von Seek, vokiečių kariuomenės perorganizatorius, iš Trockio ga- vo šiuo reikalu tikslų prašymą, perduotą per Enver Pascia: taip užsimezgė tarpusavio prekyvi- mas ir jis tęsėsi be pertraukos per metų metus. 1924 m. vokie- čiai laivas Alvin Rus, plaukiantis iš Hamburgo Leningradan, pa- sekoje avarijos, turėjo būti nu- viltas į Taliną ir čia iškrautas: gabeno Mauserio tipo šautuvus ir šaudmenis, kuriuos Estijos vyriausybė pasiskubino sekves- truoti. 1926 m. vokiečių preky- binis laivas Hochland perkrovė ant sovietų ledlaužių Yermak ir Oktjabr 160 dežių šaudmenų: šis faktas buvo susektas. Suvedus turimus duomenis, anglų, fran- cūzų ir amerikiečių informacinės tarnybos nustatė, kad Vokietija Rusijai buvo pasiuntusi apie 100 lėktuvų, tris ar keturis šimtus tūkstančių šautuvų, keletą šim- tų tankų ir sprogdinamos bei ki- tokios karo medžiagos nenusta- tytais kiekiais. Du tūkstančiai tonų šių prekių buvo užgrobtų Murmanskio vandenysse įvairio- mis progomis: šis neleistinas prekyviavimas, be abejo, padėjo vokiečių karo pramonei išsila- kyti.

Bet greit vokiečiams atėjo lai- kas pareikalauti iš rusų, kad būtų gražinami šie visi manda-

gumai. Sovietų armija paprašė vokiečių techninio asistavimo gimstančiai bolševikų karinei pramonei, ir Vokietija už tai iš- gavo leidimą, praveisti sovietų teritorijoje studijas, bandymus ir paleškejimus, kuriuos Versail- les sutartis griežtai jai draudė. Šis projektas, iš kitos pusės, jau nuo seno laiko buvo glostomas "vokiečių karininkų korpuso": pirmieji zondavimai buvo pra- dėti 1919 m. ir jie buvo vedami per Radeką, kuris tuo metu bu- vo Reichswehro belaisvis.

Karinio rusų-vokiečių bendra- darbiavimo žadintojai ir šalinin- kai, iš vienos pusės, buvo kele- tas von Seek bendradarbių (ge- nerolas Hasse, kapitonas Tshun- ke ir majoras von Schleicher), o iš kitos — Radek, Krassin (tuo metu Prekybos ir Pramonės Ko- misaras), ir Lebeden, sovietų vyriausio štabo vadas. 1921 m. gruodžio mėnesį Rusijon išvyko pirmoji mišri komisija, suside- danti iš "Junker" firmos delega- tų. 1922 m. generolas Bauer ir admirolas von Hintze persikėlė į Sovietų Rusiją, o generolai Svetchine ir Lazareff (šis pasta- rasis aviacijos vadas) išvyko Vo- kietijon. Greit derybos buvo už- baigtos ir buvo pradėti statyti pirmieji įrenginiai.

"Junker" firma Filyje, prie Maskvos, pastatė lėktuvų dirb- tuve, gaminančią 300 karo lėk- tuvų į metus; šios gamybos 20 procentų buvo skirta Rusijai, o likusioji dalis turėjo pasilikti rezervuota Reichswehru. "Krupp", vis netoli Maskvos, pa- statė pėstininkijai patrankų fa- riką. Hamburgo "Stolzenberg" Iwachenkove įrengė troškinamų- jų dujų gamybą dirbtuve. Rusų- vokiečių bendrovės, kaip "Wiko" ir "Gefu" susijungė su "Reichs- wehrministerium" ir drauge su- darė specialią finansinę grupę, pavadintą "Sondergruppe".

Suprantama, žinios pradėjo greit sklirti ir sąjungininkų in- formacinės tarnybos pasirošė surinkti tikslią dokumentaciją apie rusų-vokiečių karinį bendra- darbiavimą. Visos, ta proga su- rinktosios informacijos, prancū- zų tarnybos buvo paskelbtos 1931 m. balandžio 9-tos dienos dokumente, iš kurio aiškiai ma- tyti, jog naujosios vokiečių ka- riuomenės "kadrai" buvo apmo- komi Rusijoje. Dokumente buvo upač tiksliai nustatyta, kad: 1) veikė artilerijos paligonas, ku- riam vadovavo vokiečių karininkai ir kuris nustatytuose metų laikuose buvo rezervuotas vokie- čių kariuomenei; 2) Kamoje, ant Kazan upės, buvo įrengtas vokie- čių šarvuotoms pajėgoms apmo- kymo laukas; šitame lauke buvo formuojami tankų ir jų dalinių komendantai ir buvo išbandomi naujieji vokiečių ginklai, kurie buvo palyginami su užsieniuose gaminamais ginklais; "Rheinmet- tall", "Krupp" ir Daimler" ga- mybos tankai buvo siunčiami Leningradan išmontuoti dalimis per Stettiną; 3) Lipetske, Tam- bovo gubernijoje, veikė vokiečių bombonešų ir naikintuvų lakū- nams apmokymo laukas; kita karo aviacijos mokykla, be to,

DIRVOS TALKA

Dirvos skaitytojų šeima, ku- rie atsimena savo laikraštį su- kaktuvių proga, didėja. Štai tie rėmėjai:

Antanas Kudirka,	
Waterbury	\$5.50
A. Mačius, Bellwood	5.00
Kazys ir Ona Karplai,	
Cleveland	15.00
Stasys Navickas, Cleveland	1.00
Dr. S. Biežis, Chicago	25.00
B. Kasakaitis, Chicago	3.00
Ad. Trinka, Champaign	2.00
R. Sidrys, Sterling	3.00
J. Stimburys, Cleveland	3.00
Antanas Rukuiza, Berwyn	3.00
Povilas Svarcas, Mascouth	10.00
Dr. J. Mačys, Columbus	5.00
B. Gražulis, Flushing	2.00
K. Arnastauskaitė	10.00
Br. Ketarauskas,	
Los Angeles	5.00
S. Virkutis, M. D.,	
Cambridge	5.00
J. Jurkūnas, Chicago	5.00
A. Smagrauskas, Dearborn	2.00
L. Dargis, Milwaukee	2.00
M. Račys, Canada	5.00
B. Masiulis, Chicago	2.00
M. Katiliškis, Lemont	5.00
M. Wilkitus, Olyphant	1.00
J. M., Lansing	5.00
J. A. Urbonas, Dayton	5.00
J. Gumbelevičius,	
Fort Wayne	2.00
V. Senkus, Cleveland	2.00
J. P. Žiūrys, Cleveland	25.00
St. ir Sofija Kudokai,	
Cleveland	10.00

Dalis mūsų rėmėjų, siųsdami savo auką, prideda ir sveikini- mus. Juos paskelbsime sukaktu- viniam Dirvos numeryje, kuris išeis prieš spalio mėn. 9 d.

Visiems aukotojams nuosirdus ačiū.

buvo įrengta Katchinskoje, Kry- me, į šiaurę nuo Sebastopolio; visi lėktuvai buvo vokiečių ir be- maž vien tik "Junkerio" gamy- bos:

Kaip pareiškėme pradžioje, šie santykiai buvo grubiai nu- traukti 1933 m. Hitleriui per- ėmus valdžią į savo rankas. Tre- čiojo Reicho vadas, kuris buvo ne vien tik antikomunistas, bet taip pat jau jautėsi galįs eiti prie apsiginklavimo tiesiai, be prisidangstymų; tačiau labai daug karininkų ir toliau pasili- ko ištikimi von Seek idėjoms ir direktyvoms. Viso to rezultate, gavosi 1939 m. rusų-vokiečių bendradarbiavimas, kurio dėka pirmiausia buvo likviduota Len- kija, o vėliau Prancūzija. Jei Hitleris iš tikrųjų būtų įstengęs įvykdyti Anglijos invaziją, Sta- linas su Vokietija būtų pasidali- nęs pasaulį. Šis yra punktas, kurį reikėtų priminti, kada rusai kal- ba apie nusiginklavimą ir apie suvienytos Vokietijos "suneutra- linimą".

Anglijos karališkoji šeima atostogas praleidžia Škotijoje.

PERONĄ NUVERTE KARIUOMENĖ

Argentinoje prasidėjo tikras vidaus karas. Argentinietis pra- dėjo aktyviai šaudyti prieš ar- gentinietį. Vieni iš jų prieš Pe- roną, kiti už Peroną. Kitų prie- žasčių šiam kilusiam karui išai- kinti nėra.

Sukilimas užsidedė praėjusį penktadienį. Pirmadienį vakare jau pranešta, kad Peronas pasi- traukė, atseit kariuomenės su- kilėliai laimėjo. Peronas pasi- traukė po to, kai kariuomenė pradėjo bombarduoti Buenos Ai- res.

Karas prasidėjo po to, kai Pe- ronas pradėjo teisti pirmojo su- kilimo karininkus ir daryti di- desnius kariuomenės valymus.

Sukilėliais vadovauja gen. D. F. Videla Balaguer, dabar vado- vavęs Argentinos ketvirtosios srities karo jėgoms. Jis esąs 50 metų amžiaus, Romos katalikas, tautinių pažiūrų veikėjas. Jis ka- rinę karjerą pradėjęs 1922 m. Generolu buvo pakeltas 1952 m. Savo karinėje karjeroje yra ėjęs įvairias atsakingas pareigas, bu- vęs karo atstovu Peru valstybė- je.

Bet tikri dabartinės padėties vadai esą gen. Felix M. Robles ir adm. Isaac F. Rojas. Esanti sudaryta karinė junta, kuri va- dovaua Argentinai, kol bus at- statyta normali padėtis. Bet ar ta normali padėtis ateis greit, ar karininkams nepatiks ilgiau valdyti, ar viena diktatūra ne- bus pakeista kita — parodys įvykiai.

ATSIVEŽA TARŅA...

Maskvos ir Vilniaus radijas pranešė, kad Sovietų delegacijos Jungtinėse Tautose narių tarpe yra ir Juozas Matulis, dabartinis vadinamosios Tarybinės Lietu- vos Mokslių Akademijos prezi- dentas. Pranešimuose jis taip pat pažymimas kaip Tarybų Lie- tuvos Augščiausiosios Tarybos Prezidiumo narys. Be to, jis yra ir visos Sovietų Sąjungos Tary-

Nauji vyskupai Lietuvoje

Maskvos radijas pranešė, kad rugsėjo 11 dieną Panevėžio ka- tedroje vyskupas Patarokas kon- sekravo du naujus vyskopus. Iš- kilmėse daug kanauninkų, pre- latų ir apie 15,000 žmonių mi- nia. Tokios rūšies iškilmių Lie- tuvoje nebuvę jau apie 20 metų.

Vyskupais esą konsekruoti kan. Petras Maželis ir prel. dr. Juozas Stankevičius. Abu jie jau kelinti metai viešai minimi: pir- masis, kaip Telšių vyskupijos ad- ministratorius, antrasis, kaip Kauno, Vilkaviškio ir Kaišiadorių vyskupijų administratorius. Jų abiejų parašai jau daug kar- tų buvo skelbiami po įvairiais pareiškimais už taiką. Vėliau- sias toks pareiškimas, pasirašy- tas jų ir vyskupo Paltaroko, bu- vo skelbiamas šių metų vasario 28 dieną.

Vyskupui Paltarokui šių metų spalio 22 d. sueina 80 metų am- žiaus. Kan. P. Maželis yra 61 metų amžiaus. Jis nuo 1928 me- tų buvo lietuvių kalbos ir litera- tūros profesorius Telšių kunigų seminarijoje, redagavo Telšiuose leidžiamą "Žemaičių Prietelių". Prel. J. Stankevičius yra 52 m. amžiaus, yra buvęs Aušros mēr- gaičių gimnazijos kapelionas Kaune, taip pat studentų bažny- čios administratoriaus padėję- jas.

Iš Vatikano į paklausimą dėl naujų vyskupų Lietuvoje atsa- koma, kad jiems tas faktas žino- mas, bet daugiau jokių paaiški- nimų neduodama. Iš Maskvos buvę nugarsta, jog naujų vysku- pų įšventinimas įvykęs su Vati- kano žinia, bet Vatikane nei pa- tvirtina, nei neigia.

Kaikuriuose pranešimuose vie- no naujo vyskupo pavardė pra- nešama ne Stankevičius, o Juli- jonas Steponavičius. Tačiau, nors šia pavardė kunigų Lietu- voje ir yra buvę, nežinoma, kad būtų buvęs kunigas Steponavi- čius Julijonas. Kadangi minimas kun. P. Maželis, jau kelis metus esąs Telšių vyskupijos valdyto- jas, tai labiau patikima, kad tuo pačiu vyskupu įšventintas ir ki- tų vyskupijų valdytojas prel. J. Stankevičius, o ne nežinomas Steponavičius.

RYTINĖS VOKIETIJOS VADAI MASKVOJE

Tik išvažiuos Vakarų Vokie- tijos vyriausybės delegacijai iš Maskvos, tuoj atsirado sateliti- nės Rytų Vokietijos vadai. Apie jų būvojimą Maskvoje daugiau- sia žinių kaip jie geria vėdka. Tartis nėra ko, nes viską pasa- kys Maskva...

VILNIUJE MIRĖ J. TALMANTAS

Rugpjūčio 18 d. Vilniuje mirė kalbininkas Jurgis Talmantas. Jis yra buvęs lietuvių kalbos mo- kytojas įvairiose mokyklose, ei- lėse žodynų aptorius. Pastarai- siais metais dirbo bolševikinės valstybinės knygų leidyklos re- dakcijoje. Pranešama, kad miręs po ilgos ir sunkios ligos.

VISAM PASAULY

• Vakarų Vokietija susitarė su Rusija užmegzti diploma- tinius santykius. Nors kancleris K. Adenaueris grįžęs iš Maskvos pranešė, kad gavęs pažadą, jog bus paleisti vokiečių karo belais- viai, bet rusai apie tai tyli. Jei jie ir bus paleisti, tai būsias Rytų Vokietijos komunistų vadų nuopelnas. K. Adenaueriui vokiečiai dėl sudarytos sutarties daug priekaištuoja, todėl nenumatoma jos greit tvirtinti. Sutartis įsigalios tik ją parlamentui patvir- tinus.

• JAV pasiuntinys Maskvoje Charles E. Bohlen grįžo še- šioms savaitėms į JAV. Jis parvežė naujausią pranešimą apie Ru- sijos derybas su vokiečiais. Ta proga ilgiau pasiliksis JAV ir čia praleisias atostogas.

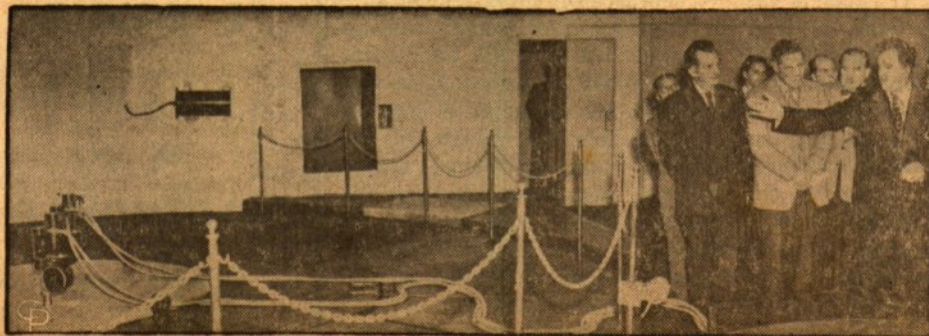
• Vengrijos kardinolas Mindzenty tebe laikomas stiprio- jam arešto apsaugoj. Prieš Ženevos konferenciją buvo pasklidi- sių žinių, kad jis esąs laisvas.

• Argentinos sukilėliai nukirto Buenos Aires miestui gaso tiekimą ir labai ap sunkino to miesto padėtį.

• Komunistai giriasi, kad jie Kuršių Neringoje apsidinę 300 ha smėlynų pušaitėmis. Tik nepasako, kad karo metu įsiveržę į Kuršių Neringą jie tas pušaites išdeginę.

• Rusija "rodydama gerą valią" Suomijai gražino iš jų prievarta gautą Porkala laivyno bazę.

• Chrysler Corp, trečia savo didumu JAV automašinų ga- mintoja, paruošė 10 metų plėtimosi planą. Numato pastatyti 7 naujus fabrikus.

Užsienio diplomatams pagaliau rusai parodė atominės jėgos stotį netoli Maskvos.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Registravimas kaip antrasis klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00 Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Dirva ruošiasi 40 metų sukaktį. Ta proga bus išleistas padidintas, sukaustuvinis Dirvos numeris. Spalio mėn. 9 d. įvyks trumpas minėjimo aktas ir koncertas.

Tas minėjimas rengiamas ne šiaip tuščiai pramogai, bet rimčiau susimastyti dabartinę lietuviškojo laikraščio padėtim, įvertinti Dirvos išvartą vagą, atnaujinti su skaitytojais ir bendradarbiais ryšius, išgirsti patarimų ateities. Ir pagaliau, būkim atviri, jei sukausties proga į Dirvos kasą įbirs keli doleriai, tikėkim, kad jų tikrai nebus per daug, kada tiek verkšlenančių ir vergiančių lietuviškų laikraščių vargais.

Daugelis vyresniųjų skaitytojų, kurie su Dirva visą laiką išlaikė draugingus artimus ryšius, labai prašomi atsistoti savo prisiminimų, pastabų. Ta medžiaga būtina leidžiant sukaustius specialų laikraščio numerį. Jums visiems redaktorius neturi galimybės parašyti asmeninių kvietimų. Tegul šie žodžiai ir bus nuosirdžiausias kvietimas.

Visus Dirvos bičiulius, lietuviško spausdinto žodžio mylėtojus, iš arti ir toli, nuosirdžiai kviečiame spalio mėn. 9 d. būti Clevelande, dalyvauti Dirvos sukaustų iškilimėse-koncerte, sudaryti didesnę ir jaukesnę minėjimo šeimą.

Visas organizacijas ir pavienius asmenius, kurie norite perduoti sveikinimus, juos siųskite iki rugsėjo mėn. 30 d., kad jie galėtų būti atspausinti sukaustuviniam Dirvos numeryje.

Dirva ruošiasi švęsti 40 metų sukaktį. Ji jau netoli šventės parengiamieji darbai, kurie priklauso atlikti redakcijai, jau baigiami. O kaip ta šventė praeis, kokį ji paliks atgarsį, labai daug priklausys ir nuo jūsų, kurie sudarote Dirvos skaitytojų šeimą. Pabūkim tą dieną visi drauge, pagyvenkim lietuviška nuotaika, atidėkim kitus įsipareigojimus į šalį. Spalio 9 dieną skirkim Dirvai.

Pastaruoju metu, dažnai per redakciją, ateina daugiau laišku iš Lietuvos. Ir pavieniai Dirvos skaitytojai taip pat praneša apie padidėjusį laišku siuntimą.

Jų rašytojai, kaip ir galima laukti, labai atsargūs. Prisimena išlikusius gyvus, mirusius ir išvažiavusius. Kur išvažiavusius — niekas ne nebando rašyti, bet tas ir taip kiekvienam aišku. Tai į Sibirą ir kitas panašias vietas. Beveik visi laiškuose prašo vaistų, daugiausia streptomicino džiovali gydyti. Ir dažnai — dideliais kiekiais.

Apie tą streptomicino prašymą savo laiku Dirvoj buvo rašyta. Kai kurios žinios ir dabar patvirtina, kad streptomicino siuntinius surenka atitinkamos įstaigos, jei ne visus ištaisai, tai bent po pusę siunčia kiekio. Esą pagrįstos nuomonės, kad prie tų laišku iš Lietuvos gausėjimo yra aktyviai prisidėjusi ir raudonoji politinė policija, kuri tokius laiškus sugeba padiktuoti ir į padeda net adresus nurodyti.

Todėl tebegalioja senas patarimas — būkime, kiek tik įmanoma, atsargūs, kad susirašinėdami nepadidintume tremtinių skaičių į baisią vergiją.

Dirvos skaitytojas, clevelandietis, nuosirdus lietuviškos knygos mylėtojas, prašo šioje vietoje Lietuviškos Enciklopedijos leidėjus užklausiti, kaip einasi su pažadėtais išleisti Vinco Krėvės-Mickevičiaus raštais. Sako, tokių paklausėjų esą ir daugiau, todėl būsią gerai, kad leidėjai per Dirvą tą reikalą ir paaiškina.

ATEIK DIRVAI Į TALKĄ

Dirva šiais metais švenčia 40 metų sukaktį. Sukakties atžymėjimui nori sutelkti 400 naujų skaitytojų. Tik 10 skaitytojų kiekvienais Dirvos ėjimo metams.

Mes kviečiame visus Dirvos bičiulius, skaitytojus ir talkininkus, mums pagelbėti ir 400 naujų skaitytojų talką įvykdyti. Visi juk turime pažįstamų ir draugų, kurie Dirvos dar neskaito. Padėkim jiems Dirvą užsisakyti.

Talkos metu į visus kraštus Dirva metams kaštuoja \$5.00. Taip pat visiems skaitytojams nemokamai duodama sukaustuvinė dovana — didelė knyga "Lietuva tironų pančiuose".

KAS ir KUR

• Los Angeles mieste mirė Bronislava Biržiškienė, prof. Mykolo Biržiškos žmona. Mirė eidama 76 m. amžiaus. Bronislava Šėmytė-Biržiškienė buvo aktyvi visuomeninkė.

• Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų Draugija a. a. gen. VI. Nagis mirties metines sukaktis ji pagerbė gėlių vainiku. Gen. VI. Nagis buvo Laisvės kovų invalidų globėjas.

• Poetas Kazys Bradūnas išleidia naują eilėraščių rinkinį "Devynios baladės". Leidžia Draugas.

• Aleksandras Plateris, chigagietis, pradeda dirbti Chicagos universitete socialijos skyrinje.

• Leidžiamas Fraenklio Lietuvių Kalbos Etimologinis Žodynas. Jo bus šeši sąsiuviniai, kurių kiekvienas kainuos po D. M. 14.50. Žodyną leidžia Carl Universitaetsverlag, Heidelberg, Luthersstrasse 59, Germany.

Ten pat dar galima gauti ir lietuvių rašomosios kalbos žodynas (Niedermann, Senno ir Salio). Pirmo tomo (1-9 saks.) kaina D. M. 52.00, antro tomo (10-19 saks.) — D. M. 72.50; vėlesni sąsiuviniai (20-24) po D. M. 6.30.

Be to, toje pat leidykloje dar galima gauti senų lituanistikos veikalų: Bartsch, Christian — Dainų Balsai (1887); Cappeller — Kaip senieji lietuvininkai gyveno (1904); Mosvid — Die aeltesten litauischen Sprachdenkmale bis zum Jahre 1570 (1923); Mitteilungen der litau-

schen literarischen Gesellschaft (1-31 saks.) ir visa eilė kitų.

• Dirvos rėmėjas ir bičiulis Dr. Povilas Švarcas, kaip mus pasiekė žinios, rugpiūčio mėn. 20 d., Toronte, sukūrė šeimą su Aldona Šernaite (Petro Serno dukterim).

Povilas Švarcas į JAV yra atvykęs 1949 m. Tuoj pradėjo dirbti kaip veterinarijos gydytojas savo specialybėje. 1952 m. išlaikė Illinois valstybėje egzaminus. Visą laiką gyvena Collinsville, Ill.

Daug kartų Dr. Povilas Švarcas yra aktyviai parėmęs Dirvą, nuosirdžiai atsilieps į mūsų talkas. Sukūrus lietuvišką šeimą geriausio džiaugsmo ir laimės!

• Laivas iš Klaipėdos uosto, išplaukdamas į kelionę kiekvieną kartą turi sustoti Smiltynėje, kur yra įtaisytas spec. MGB kontrolės punktas. Kontroluoti atvyksta dažniausiai 6 žmonės, visi ginkluoti. Du iš jų pasilieka krante, o kiti — patikrina. Jie taip pat turi prožektorius. Apelina visas laivo patalpas, išsniukinėja lovas, spintas, stalčius, sandėlius, atidarinėja ir apžiūri tankus bei triumus; patikrina roles, jūrininkų pasus ir pačių įgulą. Pasai yra kapitono žinioje.

• Australų Meno Draugijos su-ruoštoje parodoje dalyvavo su 3 darbais E. Kepalaitė. Skulptorius T. Zikaras su paskutine savo darbų paroda gražiai įvertintas taip pat australų.

• Sunkiosios pramonės Kelly ir Luis įmonės direktoria paskyrė inž. A. Gasiūną, mechanikos skyriaus vyr. inžinierium. Studijas jis buvo pradėjęs V. D. Universitete, o jas baigė Šveicarijoje.

• Pirmąjį lietuvišką laidotuvių būrą Australijoje suorganizavo Butkus, Žygieinė ir Co. Tokia lietuvių iniciatyva patenkinti ir australai.

Fordo talka mokykloms

50 milijonų dolerių pašalpa Fordo Fondas davė \$50,000,000 kolegijų mokytojų algų padidinimui ir vėl atkreipė visuomenės dėmesį į Amerikos kolegijų ir universitetų blogą finansinę būklę.

Pagal Fordo Fondo planą, iš kiekvienos kolegijos bus laukiama atitinkamos sumos ir iš kitų šaltinių. Nuo 50 iki 100 kolegijų bus įtrauktos į šią programą.

Per eilę metų kolegijos ir universitetai, ypač privačios liberalinės meno institucijos, finansiniai smuko. Apie 40-50% iš jų operuoja su nuostoliais. Pagrindinės šios rimtos priežastys negali būti sukontroliuotos pačių institucijų. Bet priežastys nurodomos tokios:

(1) Infliacija padvigubino ir trigubino kolegijų išlaidas. Kolegijos suskačiavo, kad reikėtų 6 milijonų dolerių pastatams, laboratorijoms, klasėms ir bibliotekoms, kurios reikalingos sekantiems šešiams metams. O tiek pinigų neįmanoma gauti.

(2) Mažai veteranų dabar eina į kolegijas. Po Antrojo didžiojo karo veteranai perpildė klases beveik išstumdami civilius studentus. Korėjos veteranai, kurių daug mažesnis skaičius, šio pavyzdžio neseka. Be to ir užmokestis už veteranų mokslą pasikeitė. Vietoj mokėti mokslo mokesčių kolegijai, valdžia kas mėnesį moka tiesioginei studentams veteranams. Kai kurie auklėtojai mano, kad šis patvarkymas yra naudingas valdžios kolegijoms, kurių mokesčiai už mokslą nėra aukštas.

(3) Daugiau studentų ieško

stipendijų. Kolegijos kainos taip pakilo (daugiau kaip 100% per paskutinius 15 metų), kad daugiau studentų yra reikalingi finansinės pagalbos. Kai kurios kolegijos duoda stipendijas beveik pusei studentų.

Šios problemos privertė kolegijas pakelti mokesčių už mokslą. Senos ir garsios kolegijos, kaip Yale, Harvard, Princeton, Columbia ir kitos, pakėlė mokesčius per paskutinius metus ir šiandien nustatė \$800-\$1,000 vien tik už mokslą. Pridedant mokesčių už kambarį, valgį ir bendras išlaidas, studentui kainuos nuo \$2,000 ligi \$3,000 ir metus, kad jis galėtų mokytis vienoje iš geresnių institucijų. Jeigu mokesčiai už mokslą dar didės, daug gerų studentų negalės lankyti kolegijų.

Labai liūdna, kad 200,000 baigę gimnazijas, neina į kolegijas. Ir pusė iš jų neina todėl, kad jie negali tiek daug mokėti už mokslą.

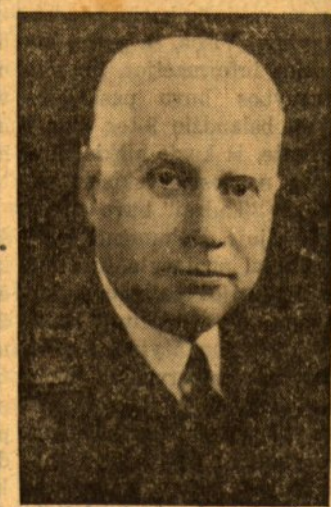
Tos visos priežastys vertė ir verčia kolegijos ieškoti pagalbos iš įmonių ir filantropinių institucijų kaip pav. Fordo Fondo. Daugiau kaip 30 valstybių privačių kolegijų susibūrė į krūvą ieškodamos fondų iš korporacijų ir institucijų. Buvo apskaičiuota, kad joms po \$30,000 būtina tuč tuojau gauti, kad padengytų privačių kolegijų nuostolius. O kad kolegijų ir universitetų darbas nesustotų ir išlaikytų atitinkamą mokymo lygį, joms reikės mažiausiai nuo \$300,000,000 ligi \$400,000,000 pinigų.

Biznio ir įmonės palankiai atsiliepia, duodamos kolegijoms daugiau, negu anksčiau. Pav. General Food Fondai davė \$27,000 gilesnio mokslinio tikslui. Standard Oil of New Jersey davė \$450,000 — 138 privačioms institucijoms. General Electric talkina kolegijoms surenkant pinigus iš tarnautojų.

Nors kolegijos ir universitetai sunkiai verčiasi, tačiau jie tiki, kad gaus reikalingą paramą. Tačiau joms rūpi kas gali atsitikti jeigu studentų skaičius iki 1970 m. padvigubės.

Ar valdžios išlaikomos kolegijos ir universitetai pasidarys dominuojančia jėga Amerikos aukštesniajam išlavimui. Jau tuo keliu einama. Daugiau studentų įsirašo į valdžios institucijas, kur mokesčiai už mokslą yra daug žemesnis, negu kada nors buvo anksčiau.

Pereitais metais apie 65% studentųėjo į valdžios kolegijas, o 35% į privačias.

Community Chest

Šiais metais vykdė 38 metinę rinkliavą. Siemet numato surinkti \$8,110,000. Tai yra \$400,000 daugiau negu buvo praėjusiais metais. Rinkliava bus vykdoma spalio mėn. 17-27 dienomis. Rinkliavai vadovauja Sidney B. Congdon.

D O W D
FOR A DEAL
ON AN
OLDSMOBILE
2900 MAYFIELD

SANDELIO VALYMO Išpardavimas

IŠLEIDŽIAM VISAS SAVO SEZONINES PREKES MAŽESNĖM KAINOM, NEGU JOS KAINUOJA!

pirmi ateikit DYDŽIAI APREŽTI pirmi gausit PERŽIURĖKIT ŠIAS PREKES

DUTCH BOY GREITAS SAUSAS ENAMEL

Galionai reguliariai \$8.50, išpardavimas\$5.15
Kvortos reguliariai \$2.40, išpardavimas\$1.47
Pints reguliariai \$1.30, išpardavimas80c
1/2 pints reguliariai 80c, išpardavimas47c
1/4 pints reguliariai 55c, išpardavimas35c

NEDIDELIS KIEKIS, SPALVU

DUTCH BOY NAMŲ DAZAI

Tamsus žalias, tamsus pilkas, rudas ir tamsiai raudona.
Regul. \$3.95 gal.išpard. \$2.75 gal.
5 GAL. DEZES (10c DAUGIAU UŽ 1 GAL. DEZES)

Reg. Išp.
Medžiaginiai langų apdengimai\$1.98 98c
Pongee or Eggshell (Slight Imperfections)
Caulking Guns\$1.69 99c
Caulking Tubes50c 4 už 99c
Whirl-Kleen Roller Cleaners\$1.49 75c
Odos ir Leatherette apdengimai79c 25c
profesionaliniai Blow Torches\$8.25 \$6.75

BONNYMAID GRANITE ĮDĖTOS LINOLEUMO PLYTELĖS!

Reguliariai 15c už plytelę DABAR 8c

9"x9" mažos klaidos

Nedidelis kiekis spalvų

SKUBĖKITE GERIAUSIAM PASIRINKIMUI

9x12 linoleumo kilimas

Reg. \$5.95 vertės. Dabar \$3.88

9x12 linoleumo kilimas

Reg. \$9.95 vertės. Dabar \$7.95

GUMINIAI LAIPTŲ PATIESIMAI

9"x18"x1/8" Storas juodas. Reg. 40c Dabar 23 c
9"x18"x1/8" Storas rudas. Reg. 45c Dabar 25c
4" Juodas guminis Base Cove. Reg. 28c už pėdą. Dabar 19c
Linoleumo cementas. Reg. \$1.35 gal. Dabar 90c gal.

SIENŲ POPIERIS

1000 ROLIŲ MIEGAMŲ, SALONO, VIRTUVĖS RASTŲ.

Buvo 50 c už rolę DABAR 15c už rolę

RĖMAI PIGIAI KAIP 4c UŽ JARDĄ

BALTAS LUBŲ POPITRIS. Buvo 30c už rolę 15c

Dabar už 1 rolę

vidutinės spalvos ir tamsios. Buvo \$1.50. 25c už rolę

Visos spalvos dabar

DIDELIS PASIRINKIMAS. Buvo 7c 29c iki 59c už rolę

iki \$2.00. Dabar

U. S. WALLPAPER & PAINT CO.

6001 Euclid Ave. • Mes pristatome • HE. 1-6944

48 METAI CLEVELANDE. MES PRISTATOM.

Laisvas mašinų pastatymas už krautuvės

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biuletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

BALSUOK UŽ George Zimmerman

CANDIDATE FOR JUDGE

OF THE MUNICIPAL COURT

TURI PUKIAUSIĄ PASIRUOŠIMĄ GERAI ATLIKTI TEISĖJO PAREIGAS

Išrinkit GEORGE ZIMMERMAN teisėju

RINKIMAI ANTRADIENI,

SPALIO MĖN. 8 D., 1955

6 metų darbo pradžia sausio mėn. 4 d., 1956 m.

Kasdieninės maldos tėviškei

B. G.

Tu ir aš, po ilgų diens darbų savose ir svetimos dirbtuvėse, grįžtame namo. Ir kai vakaro prieblanda pamažu atselina į mūsų pastogę, mes sėdime prie lango ir žiūrime į tolimas. Kas kad netoli pralekia mašinų virtinės, kad praėina su savim šnekėdamas įklausęs darbininkas, kas kad po medžiais šūkauja paaugliai ir drąsiai apkabina merginas per liemenį. Mes jų nematome. Mes, kurių vakarykštė diena tebėra gyva tūkstančiuose prisiminimų, esame tada tenai, anapus kalnų, vandenų ir lygumų...

Jeį iš tavo tėviškės namų matės žaliosios girios didybę, tu dažnai paklysti tarpe aukštųjų medžių, žinai daugelio paukščių ir voverių lizdus, žinai vedančius takus į šaltinio vandenį, moki atskirti prabėgusių žvėrelių pėdas ir žinai kur jie nakvoja tamsią naktį...

Jeį iš tavo tėviškės langų matyt tolimos Suvalkijos lygumos, tu matai gražias sodybas ir gėries žydinčias sodais. Tu matai iš laukų grįžtančias juodmargių bandas, tu kieme junti šviežio pieno kvapą. Tu kalbiesi su savo motina — išdidžia ūkininke ir stebi jos raukšlėtą veidą, nuo ilgų darbų kietas rankas ir junti jos išdidumą gyventi laisvai savojoje žemėje...

Jeį iš tavo tėviškės laukų matyt didybės miestą Vilnių, tu tebe matai šimtus bažnyčių bokštų ir tebegirdi jų skambėjimą vakaro maldai. Tu kiekvieną varpą dužį atskirti ir žinai kur į padanges iškyla išbaudytų rėkiančių varnų būriai. Tu eini siauram ir istorijos išgyvenimais turtingam gatvėm, tu pažįsti takus ir takelius, kurie veda į mūsų sostinės pilį. Tu eini pro mūsų didžiųjų rūmus, universitetą, Aušros vartų koplyčią, tu stapteli aikštėse ir didžiulioje, kad tavo tėvų tėvai tą miestą statė ir puošė...

Jeį iš tavo tėviškės laukų girdėtis Baltijos bangų dusli daina, tu dažnai eini į pamarius, renki gintaro trupinius. Tu atsimeni kadais baltam smėly įmintas basų mergaitės kojų pėdas, tu matai Baltijos vėjų draikomas lininius josios plaukus. Ir tu gailies anų gražiųjų prabėgusių vasarų dienų. Kada auksinis saulės kamuolys pasineria anapus vandenų, tu ilgai matai, tarsi raudonu rašalu dažytą dangaus ir jūros amžių taką...

Jeį iš tavo tėviškės tenai, kur ežerai ežerus pasiekia, tu dienom ir naktim girdi dainas, gerai žinai jų visus nedateklis, bet ir niekad neužmiršti jų širdies gerumo...

Taip, jeį tu savo tėviškę palikai tada, kai ji buvo tamsi ir svetimų klupdoma, tu ją matai daugelį skausmų ir nedateklių nešančią. Bet ji visvien tava ir tu ją myli...

Jeį tu savo tėviškę palikai dabar, kada baisy kary žarijos, po didžiojo kūrybos prisikėlimo, ją sudegino, tu ją matai kaip jaunamartę, didžia gyvenimo jėga darban išėjusią, bet piktą, žiaurų žmonių, iš svetur atėjusių, prie pavergimo kryžiaus kalamą...

Ir tau ir man, senai iš tėviškės išėjusiam ar tik vakar ją palikusiam, kai vakaro prieblandos ateina į dabar gyvenamus mūsų namus, tūkstančiai kadais gyventų girių vėl pririša prie vakarykščios dienos, atkuria tada gyventas jaunas dienas, gražina brangius ir mylėtus veidus...

Ir tu ir aš, nors ir visokio kieto vargo matę, nejuočiom nubraukiam ašarą į aplink apsidairom ar nieks nematė...

Taip, dažnai girdžiu prarastos tėviškės dainą. Ji man liepia gyventi. Ji man įsako dirbti. Ji mane įpareigoja. Ji įpareigoja ir tave...

Tėviškė mus šaukia dieną ir naktį. Jos šauksmas prasimuša pro fabriko mašinų kaukimą, jis mus pasiekia kasykose, jis mus suranda ir į tolimiausius žemės pakraščius nuklydusius...

Tu ir aš esam svetimių žemių keleiviai. Visokios vėtros ejo pro mus ir lenkė. Visokių dainų klausėmės, bet daina iš tėviškės, daina jaunystės metuose dainuota — pati gražiausia...

Tu ir aš esam sotūs. Bet ana juoda, ruginė, motinos kepta duona, šviežiu sviestu užtepta, pati skaniausioji pasaulyje. Ji tėviškės namais kvėpia. Ji švenčia, nes ji duona kasdieninė. Ir tu ją vakaro prieblandoje, tarp daugelio tėviškės vaizdų, matai. Matai padėtą ant stalo ir drobės staltiese užtiestą. Tu matai ne svetimų miestų saldžiuosius pyragus, bet matai tėviškės namų juodą ruginę duoną, nes tu matai ir amžinai matysi savo tėviškę...

Tu ir aš, ir iš už marių kasdien sugrįždami į tėviškę, dažnai susitinkam su tais vyrais ir to merginom, su kuriais tada gegužės vakarus prašokom. Kur jie, kur jie, kurie tada laisvam gyvenimui dainas dainavo?...

Taip, tu ir aš buvom jauni, turėjom savuosius ir turėjom savo tėviškę. Su beržais ir liepom, su bitėm liepų žieduose, su dulkančiais keliais, su šiaudiniais ir raudonai dažytais naujų namų stogais...

Tave, mano miela tėviške, kurią man atėmė svetimų žemių pikti žmonės, matau dienos darbe ir nakties sapnuos. Tu esi many gyva pavasario žaliavime, vasaros žieduose, rudenio pakasuos medžių lapuose ir žiemos sniego žerėjime...

Tu mane šauki ir tavo šauksmo kviečiamas aš dar bučiuosiu jaunystėje įmintą laisvės pėdą...

Bučiuosi ir tu gimtinės slenkščio pelenus, kada atėjusi didi žinia perkūnijom, parvęs tave į tavo tėviškę...

Tarp Graikijos ir Turkijos, dėl Kipro salos, santykiai tempiasi. Vakariečiai suinteresuoti klausimą greit spęsti ir gerus santykius atstatyti.

Taip kėlėsi Lietuva...

Pastaruoju laiku mūsų spaudoje dažniau ir dažniau pasirodo Rapolas Skipitis, buvęs Vidaus Reikalų Ministeris ir Pasaulio Lietuvių Sąjungos pirmininkas, pasižymėjęs advokatas.

Neseniai, kaip iš vergijos kėlėsi laisva Lietuva jis teisininkų laikraštelyje paskelbė dalį savo prisiminimų, pavadintų "Atsiminimai". Jie įdomūs daug platesniems skaitytojų būriams, todėl juos čia ir perspausdiname. RED.

Savo atsiminimų žiupsneliu ypač norėčiau parodyti, kaip nelengva buvo pirmiesiems atskurianties Lietuvos teisingumo įstaigų organizatoriams, kai lietuvių diplomuotų teisininkų viename krašte nebuvo nė poros dešimčių ir kai lietuviškai raštingų žmonių buvo mažiau negu ketvirtadalis, kiek reikėjo kad ir mažam valstybės aparatui.

Kaip tuomet trūko žmonių, rodo ir tas faktas, kad 1918 m. lapkričio mėn. susidariusio pirmojo ministerių kabineto teisingumo ministeris mane buvo paskyręs Šiaulių ir Akmenės apskrįčių teismo tardytoju ir taikos teisėju ir tuo pačiu laiku švietimo ministeris paskyrė švietimo ministerijos įgaliotiniu šiaulių miestui ir apskrįčiai, nes tuo metu buvau šiaulių gimnazijos mokytojas. Nei tardytojo, nei teisėjo darbo minėtoje apskrityse man nė pradėti dirbti neteko, nes tu pat metų gruodžio mėn. Šiaulius užplūdo bolševikų gaujos ir teko man iš ten pasitraukti.

Smagiai dainuodami važiuome arkliais iš Šiaulių į Kauną, nes susisiektas geležinkeliais, kaip ir visas vokiečių okupacinės valdžios aparatas, buvo visai pašlijęs. Mano bendrakeleiviai buvo būrys mano mokinių, šiaulių gimnazistų, kurie važiuo savanoriais stoti į Lietuvos kariuomenę. Mesti mokyklą ir eiti į karo frontą — ne šiaudadūšio darbas. Penktosios klasės mokinys Jonas Našlūnas (dabar teisininkas), šeštosios — Januškis

(dabar "Kėleivio" redaktorius Bostone, Mass.) ir būrys kitų, kurių pavardžių neprisimenu, smagūs ir dainuodami veržėsi į verdantį karo frontą, kad galėtų barbarus bolševikus išvyti iš brangiosios Lietuvos žemės. Tie visi jaunuoliai buvo taip entuziastingai nusiteikę ir toks užkrečiamas buvo jų visų pasiryžimas, kad ir man nelengva buvo nuo jų skirtis. Nors imk ir pranešk teisingumo ministeriui Petrui Leonui, kad esą taikos teisėjo pareigų priimti negaliu, nes vykstu savanoriu į frontą... Bet į frontą (tik kovose su bermon-tininkais) nuvykau dešimčių mėnesių vėliau, o šį kartą, pasiekęs Kauną, nuėjau pas teisingumo ministerį P. Leoną paimiti rašto, skiriančio mane Kauno miesto ir apskrities civilinio skyriaus taikos teisėju. Raštą buvo pažymėtas 1919 m. sausio mėn. 16 d. data.

Teisėjo raštinės personalas jau buvo sudarytas. Iš trijų valdininkų tik viena p-lė Rašinskaitė temokėjo lietuviškai rašyti. Taikos teisėjo sekretorius Cigleris, nors ir kalbėjo lietuviškai, bet rašė labai blogai.

Bene pirmasis visoj laisvojoj Lietuvoj buvau teisėjas, emęs spęsti civilines bylas 1919 m. sausio mėn. Kauno mieste ir apskrityje. Nors prieš mane buvo to paties teismo teisėjais paskirti Kazys Oleka ir Gadliauskas, bet pirmasis, vos spėjęs suorganizuoti raštinę, buvo pakeltas į Kauno Apygardos Teismo teisėju, o antrasis (Gadliauskas), senyvas žmogus, niekuomet nebuvo teisėju, o tik apygardos teismo sekretorium, pasijutęs nepajėgus byloms spęsti, pats iš teisėjo pareigų pasitraukė, neišsprendęs nė vienos bylos. Ministerio P. Leono padrašinatas, pradėjau dar mano niekuomet nedirbtąjį darbą — sprendžiau bylas. Štai jau išrašiau ir pirmąjį vykdomąjį raštą Vandžiogalos vls. piliečiui. Pilietis nepatenkintai žiūrėjo į vykdomąjį raštą: kodėl jis parašytas lietuviškai...

— Ar negalėtum, pone teisė-jau, parašyti tą raštą lenkiškai? — kreipėsi pilietis į mane lenku kalba. Jo kalbama kalba paaiškinau piliečiui, kad valstybinė kalba yra lietuvių kalba, o ne lenkų, kad Vandžiogalos milicija, kuri tuomet turėjo atlikti ir teismo antstolio funkcijas, privalo mokėti lietuviškai. Mačiau, kad mano paaiškinimas piliečio neįtikino, bet jis, daugiau man nieko nesakęs, išėjo. Po poros dienų atvyko į teismo raštinę tas pats pilietis su vienu Vandžiogalos policininku apsirengusiu rusų kareivio miline ir su kareiviška kepure, tik prie kepurės vietoj rusų kareivio skardinio ženkluko buvo prisegtas sidabrinės spalvos lenkiškas aras. Milicininkas, nė kiek nesivaržydamas, man sako, kad raštai Vandžiogalos milicijai privalo būti rašomi lenku kalba, nes jie — Vandžio-

galos milicija, lietuviškai nesuprantą. Šio piliečio vykdomasis raštas irgi turįs būti parašytas lenkiškai, o pagal lietuviškąjį vykdomąjį raštą Vandžiogalos milicija nieko nedarysianti...

Milicininkui su lenkišku ere-liu paaiškinau, kad už nevykdomą teisėjo patvarkymų bei sprendimų Vandžiogalos milicijos viršininkas bus pašauktas atsakyti. Milicininkas į tai daugiau nieko nepasakė, ironiškai nusišypsojo ir drauge su vykdomojo rašto savininku apleido teisėjo raštinę.

Lengva buvo pasakyti: Vandžiogalos milicijos viršininkas bus pašauktas atsakyti, bet ne taip lengva buvo šį pasakymą įvykdyti. Pačiame Kaune tės-švaistė vokiečių kariai, o prie Jonavos ir Jiezno buvo karo frontas su rusiniais bolševikais. Tą jaunutės Lietuvos valstybės sunkią padėtį savaip suprato Vandžiogalos lenkuojanti milicija ir pirmąja proga demonstravo nelojalumą Lietuvai. Bylinėtis su šia milicija būtų buvę neįmanoma, nes Lietuvos teismas ir prokuratūra, o taip pat sava Kauno miesto ir apskrities milicija dar tebuvo pradėta organizuoti. Tačiau atsikuriančios Lietuvos teismo autoritetą reikėjo ginti ir jo teisėtus sprendimus įvykdyti. Kas daryti? Nutariau kreiptis į Kauno ka-

GINNAZIJA PRIEŠ ŽIEMĄ

Žiemos metui Vasario 16 Gimnazija turi pirkti:

1. Anglies virtuvei ir barakams šildyti 800 cnt. už DM 4.000. 2. Degamosios alyvos ben-drabučiui šildyti 2700 l. už DM 4.860. 3. Bulvių 600 cnt. už DM 3.600. 4. Vaisių ir daržovių už DM 2.000. Viso DM 15.460 arba 3.725 dol.

Reikia ir kitų dalykų. Šitos kuro ir maisto atsargos turi būti supirktos prieš lapkričio mėn. 1 d. Tam tikslui gimnazija neturi pinigų nė cento. Be maisto ir kuro gimnazija negalės testuoti mokslo. Ruduo yra kritiškas laikas. Vasarą aukų plaukimas buvo katastrofaliai kritęs. Buvo kalti Amerikos karščiai. Kitokių

ro komendantą Juozą Mikuckį taip man reikalingos pagalbos. Prašiau išaiškinti Vandžiogalos lenkuojantiems gyventojams ir jų milicijai, kad ir jie privalo suprasti ir tuoj įvykdyti Kauno miesto ir apskrities teisėjo sprendimus, nors jie vykdomajam rašte ir lietuviškai parašyti.

— Klausau, pone teisė-jau, — drausmingai atsakė karo komendantas J. Mikuckis.

pajamų, kaip geros valios lietuvių aukos, gimnazija neturi. Pati gimnazija veda desperatišką kovą dėl išsilaikymo. Nėra iš ko algos mokėti. Dabar trunka kelios savaitės kol ateina bent 20 dol. čekis. Panaši padėtis buvo praėitų metų vasarą. Po atsišaukimo aukų plaukimas pasitaisė. Gimnazija galėjo užbaigti mokslo metus.

Šia proga mūsų prašymas vėl tas pats: mieli lietuviai, sunkių mums valandą sumeskite gimnazijai bent po mažą auką. Jūsų aukos vėl leis 160 mokinių testuoti mokslo. Kiekvienais metais žadame išleisti po 10-15 abiturientų.

Gimnazijos rūmai Jūsų aukomis beveik išpirkti. Bet kam tie rūmai bus reikalingi, jeigu nepalaikysit pačios gimnazijos? Viskas bus veltui. Niekas dėl aukų gimnazijai nesusitrukdė namus pasistatyti ar automobilį įsigyti. Gimnazija laukia skubios Jūsų paramos.

Aukus siųsti per BALFą arba tiesiog gimnazijai — Huettenfeld b. Lampertheim, Germany. Už gerą lietuvišką širdį nuoširdžiai dėkoms.

Dr. V. Literkis, Gimnazijos Direktorius

Rink Demokratą
MAYORU
JOSEPH W.

BARTUNEK

BALSUOKIT pirminiuose rinkimuose
ANTRADIENI, SPALIO MĖN. 4 D.

THE DEMOCRATIS PARTY

Ray T. Miller, Chairman
George Green

Bronis Klementovicz
James Donnelly

X | JOSEPH W. BARTUNEK

Del tokiu priežasčiu

STROH'S turi
puikų skonį
joks kitas alus
negali prilygti.

Jums patiks

Stroh's
Jis yra šviesesnis!

Dabar už vietinės kainas

Ką ir kaip dirbs Bendruomenė

BENDRUOMENĖS VALDYBOS DARBO GAIRĖS

Valdyba rugsėjo 3 d. posėdy apsitare ir priėmė savo darbo planą. Klausimai bus svarstomi ir sprendimai daromi posėdžiuose, bet kiekvienas narys vadovaus savo srities darbams.

Atskirų valdybos narių pareigos bus tokios:

pirmininko — vadovavimas, atstovavimas, bendruomeninė informacija;

vicepirmininko — pavadavimas, administracija (seniūnijos, apylinkės, apygardos, rajoniniai suvažiavimai ir kt.), valdybos ūkio reikalai;

sekretoriaus — protokolai, raštinė, kartoteka, archyvas; **izdininko** — piniginiai dokumentai ir atskaitomybė, tautinio solidarumo įnašai, nario knygelės ir ženklėliai, valdybos turtais;

nario švietimui — mokyklų ir mokinių žinios (statistika ir kt.), pamokų lentelės ir programos, vadovėliai, jaunimo skaitiniai, jaunimo, sporto ir kt. organizacijos (santykiai su jomis, darbo derinimas ir kt.), švietimo Taryba;

nario kultūros reikalams — lietuvių mokslo, meno ir apskritai kultūrinės veiklos reikalai. Kultūros Fondas;

nario kultūrinei informacijai — kultūrinės informacijos (ypačiai anglų kalba) organizavimas, kova su klaidinga bei tendencinga informacija ir propaganda, informacinių leidinių organizavimas ir rėmimas, Kultūrinės Informacijos Biuras.

KULTŪROS FONDO NUOSTATAI

Bendruomenės Valdyba rugsėjo 3 d. posėdy apsvaarsė ir priėmė laikinuosius Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo nuostatus. Kultūros Fondo (KF) tikslas bus skatinti ir remti tautinę lietuvių kultūrą: padėti kultūrininkams bei jų vienietams ir organizuoti kultūrinį gyvenimą. Šiam tikslui bus skiriamos premijos bei subsidijos, teikiama pagyrimo lapai ir kt.

Vyriausiasis KF organas bus jo Taryba, kurios narių skaičius galės būti iki 25. Juos trejiems metams kvies. Bendruomenės Valdyba iš kultūrinių lietuvių institucijų atstovų ir atskirų lietuvių moksle bei mene (literatūroje, muzikoje, dailėje, valdyboje ir t.t.) besireiškiančių ir mokslo bei meną remiančių asmenų.

KF (3-5 narių) Valdybą visam kadencijos laikui rinks KF Taryba. Valdyba atliks prezidiumo funkcijas (šauks Tarybos posėdžius ir jiems vadovaus), ugdydys ir tvarkys KF idėją, vykdys KF Tarybos nutarimus, skels KF apyskaitas ir apskritai rūpinsis visais KF reikalais.

Atskirose vietovėse KF uždaviniams vykdyti veiks KF skyriai, kuriems galės priklausyti vietos kultūrininkai ir lietuvių kultūros rėmėjai (be Bendruomenės privalomų tautinio solidarumo įnašų, jie mokės dar specialų KF rėmėjų mokestį).

Vietovėse, kur KF skyriai nesusidarys, KF atstovaus jo valdybos pakviesti įgaliotiniai (šias pareigas galės atlikti ir vienas kuris apylinkių valdybų narys).

KF lėšas sudarys: Bendruomenės Tarybos nutartos apylinkių ir seniūnijų metinės įmokos, nuolatinių KF rėmėjų metiniai mokestiai, lietuviškų parengimų pelno 2%, mecenatų, draugijų, įmonių ir kt. aukos, palikimai ir kt. pajamos.

KF Valdyba jo veiklai galės leisti reikalingas taisykles. KF apyskaitos, Bendruomenės Kontrolės Komisijos patikrintos, bendra tvarka turės būti svarstomos ir tvirtinamos Bendruomenės Tarybos. KF pradės veikti pagal šiuos laikinuosius nuostatus, kuriuos galutinai tvirtins Bendruomenės Taryba.

Artimiausiose savo posė-

džiuose Bendruomenės Valdyba svarstys ir KF suorganizavimo klausimus.

DĖL LIETUVIŲ KULTŪROS KONGRESO SAUKIMO

Kitų metų liepos 1 d. Chicagoje įvyks Amerikos ir Kanados lietuvių Dainų šventė. Tai bus didelis ir retas įvykis kultūriniam išeivijos gyvenime. Bendruomenė jam skiria daug dėmesio ir konkrečiai rūpinasi, kad Dainų šventė ko geriausiai pavyktų — kad būtų reikšminga ir tautinei mūsų dvasiai pakelti bei sustiprinti, ir tautinei reprezentacijai pagyventi.

Bet Bendruomenei ryšium su Dainų švente taip pat rūpi ir platesni kultūriniai uždaviniai. Todėl Bendruomenės Valdyba norėtų su ja susieti ir Lietuvių Kultūros Kongresą, kuris galėtų įvykti tuo pačiu Dainų šventės metu. Susirinkę pasigėrėti savo daina, kartu galėtume pagražinti bei pasvarstyti ir aktualiasias kultūrinės savo problemas. Dėl Kultūros Kongreso suorganizavimo Bendruomenės Valdyba tariasi su Bendruomenės Chicago Apygardos Valdyba. Kviečiami šiuo klausimu pasisakyti ir kiti, ypačiai patys kultūrininkai.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMO REIKALU

Atskiruose kraštuose veikiant kraštų bendruomenės, pvz. JAV Lietuvių Bendruomenė, Kanados Lietuvių Bendruomenė ir t.t. Atskirų kraštų bendruomenių atstovai sudarys Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimą, kuris bus vyriausiasis visų bendruomenių organas, rūpinąsis visuo pasaulio lietuvių reikalais, kalbas visų lietuvių vardu ir t.t. JAV Lietuvių Bendruomenės Valdyba rugsėjo 3 d. posėdy svarstė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo šaukimo klausimą ir priėjo prie šių išvadų: 1) tautiniams siekimams bei uždaviniams vykdyti Seimo šaukimo reikalas yra pribrendęs ir neatidėliotinas; 2) Seimą šaukti Jungtinėse Amerikos Valstybėse, kur gyvena daugiausia lietuvių; 3) todėl natūralu, kad Seimo parengimo ir sušaukimo darbą pasiimtų JAV Lietuvių Bendruomenė, kuri šiam tikslui sudarytų specialų Komitetą; 4) Vliko Vykdomoji Taryba yra prašoma šiuo reikalu talkinti: išsiuntinėti visoms Bendruomenėms specialią anketa dėl šio JAV Lietuvių Bendruomenės Valdybos siūlymo, kartu atsiuklausiant ir dėl pačios Seimo programos, laiko bei atstovavimo būdo.

PRADEDAMA DARBA BENDRUOMENĖS ISTATŲ KOMISIJA

JAV Lietuvių Bendruomenė li-

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams

DE BARRY OLDSMOBILE

P A M A T Y K P U I K Ų

1955 OLDSMOBILE

16101 Kinsman West of Lee Rd.

WY 1-3333

S P O R T A S

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

TECHNIŠKOS JAUNIŲ LENGV. ATLETIKOS PASEKMĖS

100 m: 1) M. Motiejūnas (Žaibas) 11.8 sek. (pakartotas žaidynių rekordas), 2) Pr. Sakalauskas (Perkūnas) 12.0 sek., 3) R. Zorska (Ž.) 12.0 sek. Laimėtojai dovaną paskyrė Lietuvos Atgimimo Sąjūdį.

200: 1) Pr. Sakalauskas (P.) 24.2 sek. (naujas žaidynių rekordas ir geriausia tremties pasekmė), 2) M. Motiejūnas (Ž.) 24.7 sek., 3) J. Paukštėlis (P.) 25.3 sek. Laimėtojai dovaną paaukojo B. Gaidžiūnas.

1000 m: 1) M. Vygantas (Gintaras) 3:03.0 min., 2) K. Valaitis (Ž.) 3:06.5 min. Nugalėtojai dovaną paskyrė Clev. Vysk. M. Valančiaus Lituanistinė Mokykla.

Šuolis į tolį: 1) M. Motiejūnas (Ž.) 19' 1 1/4" (5.825 m) (naujas žaidynių rekordas), 2) G. Morkūnas (P.) 18' 5 3/4" (5.63 m), 3) V. Laurinavičius (LSK Vytis) 18' 5 1/2" (5.625 m). Laimėtojai teko Jaunuolio Nasvyčio paskirta dovaną.

Šuolis į aukštį: 1) V. Laurinavičius (Vytis) 5' 6" (1.675 m) (naujas žaidynių rekordas), 2-3 vietą pasidalino A. Modestavičius (Ž.) ir V. Malcanas (Ž.) po 4' 7" (1.40 m). Laimėtojai dovaną paskyrė K. ir A. Laikūnai.

Rutulio stūmimas (12 lbs.): 1) Paukštėlis (P.) 448 7" (13.59 m) (naujas žaidynių rekordas ir geriausia tremties pasekmė), 2) G. Barzdukas (Ž.) 40' 5" (12.32 m), 3) G. Morkūnas (P.) 38' 10" (11.84 m). Laimėtojai dovaną

gi šiol veikia pagal laikinuosius Loko paskelbtus įstatus. Gyvenimas jau parodė, kad kaipka juose reikia keisti. Todėl Bendruomenės Tarybos suvažiavimas, įvykęs liepos 2-3 d. New Yorke, sudarė Bendruomenės įstatų komisiją, kurios uždavinys įstatus peržiūrėti ir pritaikinti prie gyvenimo reikalavimų. Į komisiją yra išrinkti: pirm. Jonas Šlepytis (adresas: 4712 39th Place, Long Island City, N. Y.), sekr. Antanas Saulaitis (Old Colonial Rd., Oakville, Conn.), nariais dr. Jonas Bajerčius (706 W. 21 St., Chicago 16, Ill.), prof. Jonas Puzinas (366 W. Broadway, So. Boston 27, Mass.) ir Jonas Vilkaitis (RFD 1 Box 174, Thomaston, Conn.). Komisija savo darbą jau yra pradėjusi, ir visi prašomi savo siūlymus, sumanymus bei pastabas siųsti jos nariams.

BENDRUOMENĖS VALDYBOS REIKALŲ VEDĖJAS

Bendruomenės Valdyba rugsėjo 3 d. posėdy reikalų vedėju nutarė kviesti K. Žuką. Jis kvietimą priėmė.

paaukojo S. ir V. Rutkauskai.

Disko (jaunių) metimas: 1) J. Paukštėlis (P.) 125' 2" (38.15 m) (naujas žaidynių rekordas ir geriausia tremties pasekmė), 2) G. Morkūnas (P.) 107' 3" (32.69 m), 3) G. Barzdukas (Ž.) 107' 1/2" (32.63 m). Laimėtojai dovaną paskyrė Alg. Bielskus.

Ieties metimas: 1) G. Morkūnas (P.) 142' 3" (43.36), 2) A. Modestavičius (Ž.) 137' (41.76 m), 3) G. Barzdukas (Ž.) 132' 5" (40.36). Laimėtojai dovaną paaukojo arch. dr. St. Kudokas.

4x100 m estafetė: Clevelando LSK Žaibas (V. Malcanas, R. Zorska, E. Valdukaitis ir A. Modestavičius) 51.6 sek. Laimėtojams pereinamąją dovaną paskyrė Studentų Ateitininkų Sąjunga. Pereinamoji dovaną įsteigta šiais metais. Klubui laimėjusiam 3 kartus iš eilės arba 5 kartus be eilės ši dovaną pereina nuosavybėn.

ŠĮ KARTĄ MOTERYS...

Jau yra įprasta, kad įvairiose mūsų lengvosios atletikos rungtynėse būdavo nusiskundžiama žema moterų klase, tačiau šiose varžybose, atvirkščiai, gražiosios lyties atstovės pralenkė vyrus netik pasekmėmis, bet ir, daugeliu atvejų, dalyvių skaičiumi. Pavyzdžiui, gausiausia dalyvių skaičiumi rungtis žaidynėse buvo mergaičių 60 m bėgimas (11 dalyvių), arba, 4x60 m moterų estafetėje matėme net 4 komandas, tuo tarpu kai vyrų 4x100 m estafetėje dalyvavo tik 2 komandos.

Moterų klasėje, mūsų geriausių lengvatlečių D. Točlauskaitės (Perkūnas) ir E. Šikšniūtės (Žaibas) pasiekta pasekmės bėgimuose ir šuoliuose, be abejonės, tenka laikyti geriausiomis lengv. atletikos varžybų pasekmėmis. Šios dvi lengvatlės, mums dar pažįstamos iš stovyklinio gyvenimo laikų Vokietijoje, per 9 savo sportinio darbo metus yra pasirodžiusios netik kaip iki šiol ryškiai tebeprimaujančios mūsų lengvatlės, bet ir kaip galinčios sėkmingai atstovauti lietuviškos kitataučių varžybose. D. Točlauskaitės ir E. Šikšniūtės dvikovėje E. Š. laimėjo 50 m bėgimą tuo tarpu kai 100 m bėgimo ir šuolio į tolį nugalėjo tapo D. T.

Dar ypatingo dėmesio verta yra šuolininkė į aukštį Vėlyvytė (Toronto Vytis), rekordine pasekme laimėjusi šuolį į aukštį. Ši, dar neseniai pradėjusi sportuoti lengvatlė, turėdama tokį trenerį kaip Alg. Vėlyvė, reikia tikėtis, kad ateityje pasieks gražių pasekmių.

Negalima nepastebėti ir talentingos bėgikės V. Zubkutės, kuri stropiau ir sistematingiau pasitreniravus galėtų būti tikrai kietas riešutas E. Šikšniūtei ir Točlauskaitėi. Tenka jai tikrai nuoširdžiai palinkėti neapsileisti!

Silpnesnės pasekmės buvo mėtymuose, kur, dėl staiga susirgimo nedalyvaujant St. Juodvalkytei (Žaibas), perkūnietės, su U. Ilgūnienė ir K. Kuraityte priekyje, "susišlavė" visus laimėjimus.

Iš 8 rungčių moterų klasėje buvo pasiekta net 5 nauji žaidynių rekordai. Klubiniai nugalėtojais išėjo Chicago LSK Perkūnas, surinkę 25 taškus, palikdamos tradicinį šios klasės nugalėtoją Clevelando LSK Žaibą antroje vietoje su 17 t. Toliau sekė Toronto Vytis 9 t. ir Chicago LSK Gintaras 2 t.

Techniškos moterų pasekmės

50 m: 1) E. Šikšniūtė (Žaibas) 6.9 sek., 2) Točlauskaitė (Perkūnas) 7.1 sek. Nugalėtojai dovaną paskyrė Dr. J. Sukarevičius.

100 m: 1) D. Točlauskaitė (P.) 13.3 sek. (naujas žaidynių rekordas), 2) E. Šikšniūtė (Ž.)

13.4 sek., 3) V. Zubkutė (P.) 13.8 sek. Laimėtojai dovaną paskyrė Muz. Alf. Mikulskis.

Šuolis į tolį: 1) Točlauskaitė (P.) 16' 4 3/4" (5.00 m), 2) E. Šikšniūtė (Ž.) 15' 8" (4.775 m), 3) O. Kriaučūnaitė (Vytis) 13' 6" (4.115 m). Laimėtojai teko Ald. Augustinavičienės dovaną.

Šuolis į aukštį: 1) Vėlyvytė (Vytis) 4' 5 1/2" (1.36 m) (naujas žaidynių rekordas), 2) E. Šikšniūtė (Ž.) 4' 4 5/8" (1.335 m), 3) O. Kriaučūnaitė (V.) 4' 2" (1.27 m). Laimėtojai dovaną paaukojo P.L.I.A. S-gos Clevelando Sk.

Rutulys: 1) U. Ilgūnienė (P.) 30' 1" (9.17 m), 2) K. Kuraitytė 29' 1 1/2" (8.88 m), 3) E. Šikšniūtė (Ž.) 27' 10" (8.48 m). Laimėtojai dovaną paskyrė Dr. D. Kesinaitė.

Diskas: 1) U. Ilgūnienė (P.) 92' 8 1/2" (28.26 m), 2) O. Blandytė (Gintaras) 74' 3" (22.63 m), 3) E. Šikšniūtė (Ž.) 71' 3" (21.72 m). Laimėtojai teko ALB Clevelando Ap. Valdybos dovaną.

Ietis: 1) K. Kuraitytė (P.) 80' 9 1/2" (24.63 m) (naujas žaidynių rekordas), 2) Vėlyvytė (V.) 71' 1" (21.67 m), 3) N. Martinaitytė (P.) 70' 3 1/2" (21.42 m). Laimėtojai dovaną paskyrė A. Paškonis.

4x60 m estafetė: 1) LSK Žaibas (R. Jankauskaitė, V. Titaitė, I. Besperaitytė ir E. Šikšniūtė) 34.6 sek. (naujas žaidynių rekordas), 2) LSK Perkūnas 35.6 sek., 3) LSK Vytis 37.5 sek.

Moterų 4x60 m estafetės laimėtojomis pereinamąją dovaną paskyrė Čiurlionio Ansamblis. Tris kartus iš eilės arba penkis kartus be eilės laimėjusiai komandai ši dovaną pereina į nuosavybę. Pereinamoji dovaną įsteigta šiais metais.

Entuziastingos mergaitės

Ypatingą entuziazmą ir susidomėjimą šį kartą parodė paskirose rungtyse gausingiausia atstovauta mergaičių grupė. Šalia skaitlingų LSK Žaibo mergaičių, buvo gausus būrys ir perkūnietė grupė, kas yra nuopelnas jų vadovės D. Točlauskaitės.

Jeigu moterų klasėje Chicago Perkūnas sugebėjo "pakišti koją" Clevelando Žaibui, tai mergaičių grupėje žaibietės pasirodė gerokai stipresnės už viešias, laimėdamos visas 5 mergaičių rungtis, pasiekdamos net 3 naujus žaidynių rekordus. Klubiniai LSK Žaibas surinko 23 taškus, palikdamas LSK Perkūnui 6 taškus ir LSK Vytiai 1 tašką.

Iš gausaus mergaičių būrio išsiskyrė V. Titaitė (Žaibas), tu-

BUV. BOLŠEVIKŲ AR NACIŲ POLITINIAMS KALINIAMS

1. 1946 m. Vokietijoje buvo suorganizuota Lietuvos Antinacinės Rezistencijos buv. Politinių Kalinių Sąjunga. 1947 m. visuotinio susirinkimo nutarimu Sąjungos apimtis buvo išplėsta ir buv. bolševikų politiniams kaliniams. Pagal sąjungos įstatus jos valdyba "eina pareigas, kol bus išrinkta nauja" (17 str.). Lig šiol dar Europoje rinkta valdyba rūpinasi kiek pajėgdama buv. politinių kalinių organizacinių reikalais. Turėdama galvą, kad buv. politinių kalinių vaidmuo Lietuvos laisvės kovoje nėra pasibaigęs, ypač turint mintį tarptautinį buv. politinių kalinių bendradarbiavimą kovoję su bolševizmu, valdyba pri-

rinti gerų duomenų šuoliams ir bėgimams. Taipogi pažymėtina talentingoji bėgikė ir šuolininkė 13-metė I. Besperaitytė (Žaibas). Neabejotinai gabi šiuoliu į aukštį yra N. Geležytė (Žaibas). J. Laikūnaitė (Žaibas) buvo nenugalima mėtymuose, pasiekusi 2 rekordus.

Techniškos pasekmės

60 yd.: 1) V. Titaitė (Ž.) 8.3 sek., 2) I. Besperaitytė (Ž.) 8.4 sek., 3) R. Jankauskaitė (Ž.) 8.9 sek. Laimėtojai dovaną paskyrė Clevelando Skaučių Neringos Tuntas

Šuolis į tolį: 1) I. Besperaitytė (Ž.) 12' 11 1/2" (3.95 m), 2) I. Daukantai (P.) 12' 4" (3.76 m), 3) V. Balseytė (Vytis) 12' 3 1/4" (3.74 m). Laimėtojai teko Alg. Bielskaus dovaną.

Šuolis į aukštį: 1) V. Titaitė (Ž.) 4' 3" (1.295 m) (naujas žaidynių rekordas), 2) N. Gelazytė (Ž.) 4' 2" (1.27 m), 3) D. Klimaitė (P.) 3' 11" (1.195 m). Laimėtojai dovaną paskyrė L. Sagio vedama Grandinėlių tautinių šokių grupė.

Rutulys: 1) J. Laikūnaitė (Ž.) 28' 5" (8.66 m) (naujas žaidynių rekordas), 2) D. Klimaitė (P.) 28' 4" (7.11 m), 3) N. Jankauskaitė (Ž.) 22' 6" (6.86 m). Laimėtojai dovaną paaukojo Vid. Vakarų Sporto Ap.

Diskas: 1) J. Laikūnaitė (Ž.) 71' 1/2" (21.65 m) (naujas žaidynių rekordas), 2) V. Titaitė (Ž.) 57' 5" (17.50 m), 3) D. Klimaitė (P.) 56' 6" (17.22 m). Laimėtojai dovaną paskyrė ALB Clevelando Ap. Valdyba. (Pabaiga)

ėjo išvados, kad yra būtinas korespondenciniu būdu išrinktas bendras buv. politinių kalinių vadovaujantis centras. Be to, yra būtina naujoms sąlygoms pritaikyti sąjungos įstatus. Tam reikalui Sąjungos Valdyba sudarė komisiją iš Kazimiero Brazausko, dr. Broniaus Nemicko ir Vytauto Vaitiekūno.

2. Savo uždavinius vykdydama, komisija maloniai prašo buv. bolševikų ir nacių politinių kalinių, kurių dabartiniai adresai nepranešti Sąjungos Valdybai, iki š. m. spalio 31 d. juos pranešti raštu ar žodžiu:

AMERIKOJE (Šiaurės ar Pietų) betkuriam komisijos nariui (K. Brazauskas, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, New York; Dr. Br. Nemickas, 71-57 — 58th Rd., Maspeth, N. Y., tel. Illinois 7-5817; V. Vaitiekūnas, 137 — 16 N. Hempstead Tpke, Flushing 55, N. Y., tel. Independence 3-1652) arba Sąjungos Valdybai — kun. V. Pikturai, 213 So. 4th Street, Brooklyn 11, N. Y.

AUSTRALIJOJE ir N. Zelandijoje — Pr. Sakalauskui, 137 Wilbur St., East Bankstown, N. S. W., Australia.

EUROPOJE — P. Naručiai, Reussensteinstr. 35 (14a) Boebingen, Germany.

3. Pagal Sąjungos Valdybos atsiiklausimą, kur turėtų būti naujosios Sąjungos Valdybos būstinė, dauguma pasisakė už New Yorką. Komisija laikys visus Sąjungos narius, gyv. New Yorke ar jo apylinkėse, kandidatais į Centro Valdybą ir jų sąrašą pateiks balsavimui. Kas nenorėtų kandidatuoti, iki š. m. spalio 31 d. apie tai painformuoja raštu ar žodžiu betkurį komisijos narį, aukščiau duotais adresais.

4. Po spalio 31 d. komisija išsiuntinėsi visiems sąjungos nariams naujoms sąlygoms pritaikytus Sąjungos įstatus patvirtinti ir pagal juos praves Sąjungos organų korespondencinius rinkimus.

K. Brazauskas, Dr. B. Nemickas,

V. Vaitiekūnas
New Yorkas,
1955 m. rugsėjo 15 d.

Isidėmėk

DIRVOS

adresą —

1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio

Mes nebūsim perdaug įkainavę Nuolaida yra jūsų laimėjimas

1955

Chevrolet

NAUDOTA Be Air atidarama, su visais priedais — radijo, šildymas, power stabdžiai ir vairavimas, šviesiai žalia apačia ir tamsus žalias viršus.

— SUTAUPYSI — SUTAUPYSI — SUTAUPYSI

1955 CHEVROLET

"210" 4 durų. Naudota 2000 mylių. Gražus dviejų spalvų nudažymas. Su radijo, šildymu, sukimo signalais ir pamušalu. Geras pirkiny, \$1795 tikrai

1954 CHEVROLET

2 durų mašina, su radijo ir šildymu.

\$895

1950 DE SOTO

Customline 2 durų, radijo ir šildymas. Šita mašina būtinai reikia pamatyti.

\$365

1950 DODGE

Coronet 4 durų, radijo, šildymas ir automatas. Tikrai graži mašina spalva.

\$375

1952 NASH

Rambler hardtop, su radijo, šildymu. Labai ekonomišką mašiną.

\$545

1949 CHEVROLET

2 durų mašina Sylline De Luxe. Radijo ir šildymas. Mašina turinti būtinai pamatyti. Važiuk šandien.

\$295

1952 PLYMOUTH

Cambridge 2 durų. Su radijo ir šildymu. Labai graži mašina.

\$369

1953 FORD

2 durų mašina su radijo ir šildymu.

\$745

1949 OLDSMOBILE

Sport coupe. Su radijo, šildymu ir automatu. Svari mašina.

\$245

DON McCULLAGH

CE. 1-7064

1258 E. 105th at SUPERIOR

Clevelando naujausias Chevroleto pardavėjas

Kaip geriau save pažinti

GILIOJI PSICHOLOGIJA

B. PETKONAS

Psichoanalizė išvystė nervų daktaras Zigmund Freud. Jis pastatė sąsają tarp žmogaus sielos išgyvenimų centrą. Ir jis sako, kad mūsų sąmoningų išgyvenimų šaltinis tai sąmonė, bet kurių tik dalis mūsų sąmonėje pasiekia. Jis pasistatė uždavinį praskirti kelią į šias sąmonės gelmes. Taigi, mes jau turime giliają psichologiją pažinti, bet ne paviršutinę.

Visi mūsų sielos išgyvenimai savo didžiaja dalimi yra nesąmoningi arba sąmoningi. Tik mažą dalį šių išgyvenimų pasiekia mūsų sąmonė, iš kur šie sąmonės išgyvenimai, patekę sąmonėn, vėl atgal mūsų sąmonės gramzdinami. Kitaip sakant, dalis mūsų sąmoningų išgyvenimų prievarta gramzdinami sąmonėn.

Visų nemalonių išgyvenimų ir jų išgyvenimų rinkinys, kurie nesiderina su mūsų etika ir iš dalies papročiais, neišnyksta, mums norint, kaip dūmas, bet viskas patenka į sąmonę. Šitie nugarazdinti į sąmonę mūsų išgyvenimai ten renkami į tam tikrus kompleksus ir ieško kelių išsiversti ir sąmoningai pasireikšti. Šis tų nugarazdintų kompleksų kelias išsiskiria mums įvairius dvasios ir kūno sutrikimus.

Pagrindinis mūsų geismas tai seksualinis geismas, kaip savęs išlaikymo geidulys. Bet kadangi šitas seksualinis geismas mūsų sąmoningo są išgyvenamas kaip nesocialus ir nemoralus, todėl nuolat atmetamas. Ir jis keliauja vėl į sąmonę, iš jo gamina si sąmonėje seksualinis kompleksas. Šis kompleksas tada ieško kitų kelių pasitenkinimui. Kadangi mūsų są sąmonė neišleidžia, tai jis sudaro tam tikrą kompromisą. Ir ta priesma, kad tas są tam tikrą cencūrą tarp sąmonės ir sąmonės pastato. Tokiu būdu šie seksualiniai kompleksai gali sąmonėje tik tokio formos patekti, kuri atrodo mūsų są leistina.

Šis mūsų sąmonėje susidariusio seksualinio komplekso pasitenkinimo laukas yra mūsų sapnai. Trumpai. Prie sąmonės slenkščio sargybą eina mūsų cenzorius. Ir kiekvieną sąmonės įsiveržimą praleidžia arba nepraleidžia, atsižvelgiant kiek šis mūsų są yra priimtinas. Dažniausiai šie geismai iš sąmonės išleidžiami iškraipyto formos: sapnai, miego kalbos ir kt. Freund yra sukūręs, einant savo teoriją, plačią sapnų simboliką arba sapnų aiškinimo mokslą.

Esą, kad vaikas ir net kūdikis jokių lytinių išgyvenimų neturi, Freund nesutinka ir šią nuomonę atmeta. Jis stengiasi įrodyti, kad kaip tik vaikystė turtinga seksualiniais išgyvenimais. Ypač taip vadinamas Oedipo kompleksas turi lemiamos reikšmės visam vaiko gyvenimui. (Oedipas tai graikų mitologinis karalius, kurio sūnus, sulig pitijų pranašavimu, jį nužudysiąs ir vesiąs savo motiną. Jis buvo išmestas, bet išliko gyvas, užaugo, pasidarė kitos šalies karalium ir kilus su Oedipu karui, jis savo tėvą nužudė ir vedė savo motiną).

Vaiko seksualumas ankštai surištas su neapykanta ir pavyduliavimu. Sūnus yra seksualiniai į motiną palinkęs, žinoma nesąmoningai, yra ir tėvo atžvilgiu priešinantis. O duktė priešingai. Iš šitų sąmonės santykių esą ir kyla daugumas mūsų dvasinių sutrikimų.

Antras svarbus Freud iškeltas geismas — tai mirties ir gyvenimo geismas. Gyvenimo geismas eina iš to kompromiso, kurį sudaro sąmonė ir savo są. Šio geismo svarbus elementas yra kaip tik seksualumas. Reiškia, žmogus ieško prasmės savęs išsilaikymo geisme ir šis geismas yra gyvenimo varyklis. Mirties geismas tai sąmonės kapituliacija prieš sąmonę, ki-

taip sakant, tarp šių dviejų reiškių santykių nutrukimas. Šiuo keliu atsiranda sąmonės veržimasis į susinaikinimą, į mirtį. Žmogus miršta todėl, kad jis geidžia savo sąmonės mirties.

Freud, sulig šia teorija, sukūrė ir sielai gydyti ir psichodagnozuoti mokslą — psichoanalizę. Tuos nugarazdintus kompleksus reikia tam tikru metodu iškelti į sąmonę ir leisti juos išgyventi arba aptramdinti. Šis aptramdymas ir yra gydymo būdas sielos sutrikimams.

Vienas Freud mokiny — C. G. Jung, šią savo mokytojo psichologiją pataisė kai ką atmesdamas, kai ką papildydamas. Jis šiai nesąmoningajai sielai įvedė du svarbius pradus, tai archajinę sielą ir kolektyvinę sielą.

Archajinė siela — tai iš patirties, amžių bėgyje atsiradę visiems žmonėms bendri elementai jų sielose. Šių elementų šaltinis yra mitas. Sulig Jung, pirmiau gime mitas, o tik vėliau logos. Šitas mitinis elementas, arba galvojimas simboliais, yra kaip tik tos archajinės sielos pažymys.

Kolektyvi siela tai bendros žmonių grupės ar tautos išgyvenimas ir pažūros į daiktus. Šis kolektyvinės sielos pripažinimas po šio karo sukėlė didelę audrą kalbant apie vokiečių tautos kolektyvinę kaltę dėl karo nusikaltimų.

Vieton to, gana primityvus Freud seksualinio komplekso, Jung stato vadinamą libidą, kuris esminiai skiriasi nuo freudiško seksualizmo. Žinoma, jis irgi neneigia sąmonės svarbos ir sapnams skiria didelę reikšmę, tuo būdu pabrėždamas mūsų sąmonės funkcijų svarbą.

Pagal Jung pagrindinės sielos funkcijos tai intuicija, jausmas ir pagaliau protas. Kaip ir Freud taip ir Jung sako, kad valia nėra pagrindinė sielos dalis. Tai valios laisvės klausimas, savime aišku, yra atviras.

INDIVIDUALINĖ PSICHOLOGIJA

Individualinės psichologijos kūrėjas irgi yra Freud mokiny Alf. Adler. Jos pagrindu yra individualumas arba skirtingos atskirų asmenybių ypatybės. Kiekvienas žmogus individualiu būdu nustato savo gyvenimo liniją. Šito individualaus siekimo pagrindinis bruožas yra pranašumas arba savęs išskėlimas virš kitų.

Šitas jėgos ir pranašumo pabrėžimas gali būti sąmoningas, pusiau sąmoningas arba pačio žmogaus paneigiamas. Šaknys šito siekimo yra są geismas, šitas są geismas pagal Adlerį stovi visų geismų priekyje. To pranašumo varyklis yra mummyse nuolat gyvas mažavertybės jausmas. Šį jausmą mes siekiame savo pranašumu išlygti ir jį kompensuoti. Pas daugumą šita kompensacija palieka tik iluziją. Bet atskiros stiprios valios asmenybės pajėgia per darbą šių dviejų faktorių susikryžiaime pasiekti tikro pranašumo. Kas charakteringa, kad šitas mažavertybės jausmas būna dažnai palydimas ir fiziologiniais reiš-

kia, pas žmogų ne visi organai yra lygiaverčiai, bet kai kurie yra atsilikę.

Mūsų są geismas ir pranašumo varyklis kreipia kaip tik visą savo energiją ton pusėn, kur šis mažavertybės konkrečiai reiškiiasi. Pav. Demostenas pasidarė garsiu kalbėtoju todėl, kad jo visa energija nukrypo į jo mažavertybę, į miklįojimą. Napoleono asmenybės pranašumas išaugo iš jo mažavertybės — iš jo mažo ūgio. Visi individualiai nusikriauti ieško ir stengiasi šią mažavertybę kokių nors pranašumu pakeičti kitus atsverti.

Šita mažavertybė gali būti ir ligotai įsivaizduota ar gyvenimo aplinkybių sukurta. Tada žmogus apserga mažavertybės kompleksu ir tada reikalingas gydymas. Gali ir priešingai susikurti iluzizinis pranašumo išgyvenimas, kuris dažniausiai kyla iš svarbumo geismo. Šis geismas veda žmogų į nusikaltimą.

Adler psichologija dedama pagrindin daugumoj psichoterapinių mokyklų ir tuo pagrindu yra susikūrę keletą sielos gydymo metodų.

Dar reiktų paminėti ir taip vadinamą išraiškos psichologiją, kurios atstovu yra Klages. Jis savo psichologiją išvystė iš tam tikros filosofinės pažūros į dvasią ir sielą. Dvasia esanti sielos priešingybė.

Protas, logika, taktas, mokslas yra dvasios pažymiai. Išgyvenimas, išraiška, ekstazė, ritmas — yra sielos reiškiniai.

Kas yra mūsų kūnas? Tai sielos išraiška. Todėl per kūno judesius, per kalbą, per raštą galime išsiruoti ir mūsų sielos turinį.

Mes judam, mes reiškiamės per tam tikrus mūsų judesius pėdsakus. Charakteringiausias mūsų išraiškos pėdsakas yra raštas.

Klages yra kūrėjas mokslinės grafologijos. Jis kartu padėjo ir praktiskus pagrindus psichodiagnostikai. Čia išsivystė šandien praktiškos reikšmės turintieji testai, kaip grafologija ir kt.

Čia aptartos kelios psichologinės kryptys yra pagrindinės. Ant jų pagrindu šiuo metu kuriasi naujos teorijos ir naujos kryptys.

Šiuo metu psichologija vakarų pasauly baigia įsitvirtinti ir ateityje bus taip pat nepamainoma, kaip šandien medicina ar technika.

Psichologija praktiškai šiuo metu turi plačią veikimo dirvą šveicarijoje, Vokietijoje ir Jungtinėse Valstybėse. Amerika sukurė ir kūrta savas, labai aukštos vertės psichologines mokyklas, ypač kas liečia psichiatriją ir psichodagnostiką. Apie Amerikoj esančias psichologines kryptis palikime kitam kartui. Tai atskira tema.

Sokratas sakė: pažink pats save! Jis daugumos blogai suprantamas. Žmogus pats savęs negali pažinti, nes jis sau pačiam nėra objektyvus. Objektyvus žmogaus pažinimas, laisvas nuo intuicijos ir subjektyvumo, eina per psichologijos mokslą. Taip, kaip savo kūną žmogus pajėgė pažinti ir jam padėti per medicinos mokslą, taip ir sielai pažinti ir jai pagelbėti tarnauja psicholo-

Pradėkim darbą iš naujo

HENRIKAS ŽEMELIS

Jau ne pirmą kartą girdime nepasitenkinimo balsų prieš mūsų minėjimus, kurie įvairiomis progomis lietuvių kolonijose rengiami paminėti tautos gyvenimo sukaktis. Jie pasidarė nuobodūs, vykdomi pagal iš anksto žinomą sukirpimą. Prakalbininkai kankina klausytojus savo išmintimi ir nuobodžiom pasakom apie didingą praeitį, bet labai dažnai užmirštama tikrovė, dabartis, kuri su visom savo bėdom ir negerovėm stabdo mūsų visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą.

Šiandien gyvename tokius laikus, kada pvz. minint Nepriklausomybės paskelbimo sukaktį, neužtenka pasakoti apie Mindaugo ar Vytauto laikų Lietuvą, bet reikia klausytojus patatytį ant tikrovės pagrindo ir duoti jiems šviežių minčių, kaip patiems išsilaikyti ir svarbiausia, išlaikyti kovos dvasią dėl tos pačios Nepriklausomybės atstatymo. Pavojingiausias dalykas, ypač emigrantams, nuolat save liuluoti praeitimi ir neturėti drąsos pažūrėti tikrovei į akis.

Šia prasme vertas didesnio dėmesio įvykęs rugsėjo 8 d., minėjimas nedidelė, bet aktyvioji Rochesterio lietuvių kolonijoje, kurį ruošė vietos Bendruomenės skyrius, vadovaujamas A. Jančio. Tas minėjimas skyrėsi nuo kitų tuo, kad tos dienos prakalbininkas dail. L. Vilimas kalbėjo aktualiais pačių lietuvių bendruomenę liečiančiais klausimais ir davė gan įdomių minčių, kas reikia daryti, kad išjudinus visuomeninę veiklą, kuri paskutini-

gijos mokslas. Kaip techninė pažanga ir gamtos mokslai prisidėjo mūsų materialiniam gerbūviui pagerinti, taip prisidės ir psichologija, eidama žingsnis į žingsnį su pedagogika ir filosofija žmogui suprasti ir jo auklėjimui padėti.

niais metais buvo veik apmirusi. Kodėl nesilankoma į lietuviškus parengimus, kaip gelbėti mūsų jaunimą, kur dingio vaidintojų trupės, kaip išlaikyti lietuviškumą ir daug kitų būdų, užgriuvusių ne tik Rochesterio, bet ir visų kitų Amerikos lietuvių kolonijās. Bendra išvada buvo, jog turime visi išsijudinti iš apsnudimo ir pradėti darbą iš naujo, jei nenorime galutinai užmigtį.

Įdomu pastebėti tai, kad tos visoms lietuvių kolonijoms bendros negerovės buvo gildenamos toje vietovėje, kur buvo įkurtas pirmas Amerikoj Lietuvių Bendruomenės skyrius ir tas mintis reišė kaip tik to pirmojo skyriaus vienas aktyviųjų kūrėjų. Atseit, Bendruomenės organizavimas Amerikoj nedavė laukiamų rezultatų. Tai liūdnas konstatavimas, bet labai realus, nes, matyt, kas nors su Bendruomenės kūriniu Amerikoj buvo netvarkoj, jei po 6 metų reikia vėl iš naujo griebtis organizavimo darbo.

Sunku būtų rasti Amerikoj lietuvių, ypač tremtinį, kuris iš

principo būtų priešingas Bendruomenės idėjai, tačiau tos Bendruomenės kūrėjai užmiršo vieną pagrindinį dalyką — Amerikos gyvenimo sąlygos tai ne Vokietijos tremtinių stovyklos ir kad čia jau nuo seno gyvena lietuviai su savo gausiom organizacijom. Kaip tik čia ir suklupo Bendruomenės visuotinio principas. Gražiai pradėjusios veikti tremtinių draugijos buvo panaikintos, o atsiradę negausūs Bendruomenės skyreliai nesugebėjo iki šių dienų nei išvystyti tinkamos veiklos, nei juo labiau apjungti visų Amerikos lietuvių. Jei dar prie to viso pridėti greitą tremtinių sumaterialėjimą, politinius vaidus ir nepateisintai neigiamą vadinamų veiklos veiklą — tai nereikia stebėtis, jog iš Amerikos lietuvių Bendruomenės, kokią jų įsivaizdavo dar Vokietijoj sėdį įstatų rašėjai — niekas neišėjo.

Užtat gal ir teisinga, dabar pažinus vietos sąlygas ir pamatčius, jog tokios Amerikos lietuvių bendruomenės, kokią turi Anglijos, Australijos ar Kanados lietuviai, suorganizuoti negalima — tai reikia griebtis darbo tiems, kurie dar gyvena ta idėja ir gelbėti save ir kitus nuo galutinio tautinio apsnūdimo.

Šioje vietoje gali kilti tik vienas klausimas, ar ne pervėlai susirūpinome ligonio gydymu...?

Bendruomenės aukos

Bendruomenės apylinkės valdyba rugp. 26 d. posėdy paskyrė \$70 lituanistinės mokyklos L. Sagio vadovaujamos tautinių šokių grupės įvairioms ryšium su parengimais susidariusioms išlaidos apmokėti ir \$50 Nerin gos skaučių tuntui.

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe garbiosios SMITH-CORONA, bet kurios kalbos raidynais, — išsimokėtina. Naujais modeliais. Lietuviškas raidynas greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$67.50 ir augščiau. V. BARTKUS. Adr.: 1031 Ansel Rd., Cleveland 3, Ohio. Telef.: UT 1-4014.

DEMOCRATIC PARTY STEER ROAST

Euclid Beach Park

Sėkmadienį, rugsėjo 25 d.

Tautybių muzika ir šokiai.

Radijo Disk Jockey Bill Randle

su puikiais numeriais

Skirta JOSEPH W. BARTUNEK,

kandidatui į mayorus.

Zaidimai • Dovanos • Pasivažinėjimai • Pramogos
Dovanos ir prakalbos 4 val.

Sponsored by the

Democratic Party, Cuyahoga County
RAY T. MILLER, Chairman

IŠJIMAS LAISVAS

JOSEPH W. BARTUNEK

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT

Pakartojamas didelis išpardavimas!

U. S. Armijos WAC's

VISOKIAI PASKIRČIAI... VISOKIAM ORUI

ŽIEMOS PALTAI

Vilnoniai išsimami pamušalai

Maži dydžiai tinka 5' 3" ir mažesni

• Kariuomenės paltai pasiūti keliavimui
per pasaulį bet kokiam ore.• Futbolo žaidynėn • Užmiesčiui • Apsipirkimui • Mokykloms
• Žiemos sportui • Slaugėm • Kelionėms • Paaugliams• Žalsvos, gerai nešiojamos, dvigubo cotton poplin
• Dviguba eilė guzikų, su diržu ir užsegamais
• Užsegamas kalnietis, pamušalą galima nešioti kaip chalutą.
• Nukopijnotas nuo "Foreign Intrigue" madų.
• Maži dydžiai žemesnėm moterim negu 5' 3".
• Dydžiai 8, 10, 12 ir 14.

The May Co.'s Cool Basement Women's Coat Department

Galima nešioti su
šilta kepure ir be
kepurės.

NAUJAS OLDSMOBILE?

Norėtumėt vieną turėti?

NORITE GERO PATARNAVIMO

ir

LAISVO SUSITARIMO?

Ateikit pas Alex KUNEVIČIUS

MICHAEL OLDSMOBILE CO.

10640 St. Clair Ave.

MU 1-7000

Atidara pirmad.-trečiad.-penktad. vakarais. Šeštadienį po pietų.

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

KAS SUKA ANTRĄ AMERIKOS POLITIKOS RATĄ?

Po Ženevos konferencijos, grįžus į Washingtoną, Valstybės Departamento sekretorius Dulles įsakė visiems savo valdininkams rusų-bolševikų atvejui neišsireikšti nieko, kas galėtų bolševikus įžeisti. Esą, tai reikalinga nesugadinti "taikos" vilties liepsnelės, kurią, kaip prezidentas Eisenhoweris sakė, ta konferencija įžiebė.

Tuoju buvo paskelbta, kai paaiškėjo, kad nei Kremliaus bolševikų vadai į Washingtoną nebus kviečiami, nei Eisenhoweris į Maskvą nevyks, kad viceprezidentas Nixon ten bus deleguotas, kaip "geros valios ambasadorius". Bet tuo tarpu kai keli senatoriai jau Kremliuje lankėsi, respublikonų partijos vadai vėl pasirūpino paskelbti, kad Nixon Maskvos nelankys. Jis atliks kelionę Mažosioje Azijoje ir Afrikoje lapkričio mėnesį. Matyt, kas nors pajėgė įrodyti, kad Nixono kelionė į Kremlį gali pakentėti respublikonams 1956 metų prezidento rinkimuose.

Bendrai, prezidento Eisenhowerio Ženevoje skanūs pietavimai su bolševikais pradeda atsirūgti visoje šalyje, kai vasarą Kongresui išsiskirsčius, rimtesni senatoriai ir kongreso atstovai galėjo šaltai pagaltoti.

Kurie ragino prezidentą į Ženevą vykti, dabar atvėso ima įspėti Ameriką ir apsižiūrėti, kad bolševikai neapgauntų... lyg jie to nežinojo. Demokratai, kurie savinasi iniciatyvą prezidentą į Ženevą išraginti, dabar sumišę dvejaip kalba: vieni įspėdami, kad Amerika neapsigautų žiūredama į bolševikų vadų šypsenas, kiti bandys tą įvykį naudoti kaltinimui Eisenhowerio 1956 metų rinkimų vajuje, kad jis nesugebėjo nieko naudingo Ženevoje padaryti.

New Yorko gubernatorių Harriman, buvus demokratų ambasadorium Maskvoje, pats tikis būti nominuotas į prezidentus sekanciais rinkimais, remdamasis savo patyrimu su rusais, taip pat įspėjo respublikonus būti atsargiais bolševikų šypsenomis, nors jam naudingiau išeitų respublikonų kandidato Eisenhowerio persimetimas tupčioti Kremlui, kuo pereitais rinkimais kaltinami demokratai pralaimėjo rinkimus.

Apie tą "antrą ratą"

Šia proga noriu patiekti visai ką kitą — apie pasalingą jėgą Washingtono, kuri suka Amerikos politikos antrą ratą Sovietų naudai. Tą dalyką iškėlė respublikonas senatorius Jenner iš Indiano, atidengdamas, kas eina, sąryšyje su prezidento Eisenhowerio pareiškimais ginti Kinijos nacionalistus ir Formozą.

Jenner yra jaunas amerikietis, jaunesnis už senatorių Knowland, viceprezidento Nixon amžius, aiškus antikomunistas. Jenner dirbo kitoje komisijoje, respublikonų kongreso kontrolės metu, komunistų ir kraštui kenksmingų gaivalų sekimė.

Savo kalboje, vasaros metu, važinėdamas sužadinti Ameriką prieš numatomus pavojus, Jenner atskleidžia, kad Washingtono politikos antrą ratą suka tam tikra jėga, greta konstitucinės. Ir ta pasalinga jėga esanti galin-gesnė. Jis galėtų įvardinti jau dabar tos jėgos inžinierius, bet, sako, nori susilaikyti kol pačius juos nuogom rankom. Dabar bijo įsivelti į legales painiavas, nes tos jėgos inžinieriai, nuo paprasto sugauto komunisto iki aukštųjų valdžios pareigūnų, kaip buvo Hiss ir kiti, visu žiaurumu griebiasi savo persekiotuosius su-naikinti.

Svarbu tas, kad Jenner iškelia užkulisinę jėgą pačioje respublikonų administracijoje, apie ką

daugelis kužda. Ir aš čia esu kartais užsiminęs. Tos užkulisinės jėgos vykdytojai yra respublikonai arba jais nuduodą. Ir jei respublikonas senatorius tai iškelia, reikia suprasti, kad ten yra kas nors baisaus.

Senatoriaus Jenner kalbos svarbesnės ištraukos tokios:

"Prezidento Eisenhowerio pasisakymas už gynimą nacionalistų Formozos salos tikrai bus didelis įvykis Amerikos užsienio politikoje. Tačiau koks įvykis, kol kas nėra aišku... Amerika tuo pareiškimu patvirtina savo artimus ryšius su savo ištikima sąjungininke, Kinijos nacionalistų vyriausybe. Ir pasižada nacionalistų salą ginti Amerikos karine jėga, jeigu komunistai vykdys savo grąsinimus tą salą atakuodami. Šis pareiškimas neišsprendžia visų mūsų problemų vakarų Pacifike, ir nėra priežasties, kodėl jis galėtų išspręsti. Mes turėjome 20 metų visokios maišatinės mūsų santykiuose Azijoje. Neprasminga būtų ir norėti, kad vienišas pareiškimas išblaškytų tą visą sąmyšį.

"Tas pareiškimas prasmingas tuo, kad jis apima patį svarbiausį klausimą. Mes paskelbiame, kad daugiau netoleruosime kitų pasitraukimų Azijoje. Raudonajai Kinijai nebus leidžiama su-laužyti dar likusio laisvo pasaulio sieną. Mes aiškiai pasakome, kad atmušime komunistinę karinę akciją savo karine akcija... Mes nepradėsime šaudyti, bet jeigu komunistai pasirinks pradėti karą, mes jį baigsim.

"Užsienio politikos nuostatas, atsargiai apsvaistytas keliose konferencijose, viešai paskelbtas paties Prezidento autoritetu, ir remiamas abiejų partijų atstovų kongrese, privalėtų būti tvirtas kaip uola. Tačiau aš tikrinu jus, ką ir jūs gerai žinot, kad tas nuostatas, pabrėžtas Formozos dokumentaliuose raštuose, visiškai nėra tvirtas. Vien tas faktas, kad tas pareiškimas padarytas paties prezidento ir kongreso užgirtas, gali būti priežastimi, kad bus bereikšmis. Visiškai galimas dalykas, kad mes seksime visai priešingos politikos — komunistų nuraminimo ir patenkinimo politikos, užleidimo visų mūsų turimų pirmenybių, ir pardavimo mūsų ištikimos sąjungininkės Azijoje.

"Kodėl aš taip esu tikras, kad pageidavimai Amerikos prezidento, kongreso ir Amerikos visuomenės bus suardyti? Čia priežastis yra ta, kad mes turim dvi autoritetines sroves užsienio politikos nustatyme. Viena, kuri laikosi krašto konstitucijos. Antra yra tinklas, kurio nariai savaliai apsilenkia su konstitucija, su prezidentu ir su kongresu, ir elgiasi taip, lyg jie būtų savime šalies įstatymai.

"Liūdnas faktas, kad jokie formalūs vieši dokumentai, jokie formalūs pažadai, joks legalus mandatas šiandien negali nustatyti Amerikos užsienio politikos Nuolat kaitaliojama mūsų užsienio politika yra pasekmė tų dviejų jėgų taisyklės. Dar neaišku kuri grupė išeis laimėtoja nustatymui mūsų krašto likimo. Pakartotinai matėm perėitų 20 metų bėgyje, kad mūsų užsienio politika nėra vykdoma ta, kokia būna nustatyta viešose pareiškimuose.

"Taip yra todėl, kad Amerikos vyriausybė staiga pasidarė nepatikėtina. Tas būtų netikras nušvietimas to, kas vyksta. Priežastis yra ta, kad Amerikos vyriausybė yra dvigalvis siaubūnas. Jį valdo du paskirai organizuoti centrai. Neišsprendžiamas klausimas, kuris tų centrų nustatys mūsų užsienio politiką, palaiko mus nežinioje ir padarė mus pasaulio akyse bergždžiais ir nereikšmingais".

(Bus daugiau)

SKAUTAI

ISKYLA I JAMBORES PABAIGTUVES

Paskutinį rugp. savaitgalį prie Wellando (Kanadoje) p. Bieliūno ūkyje buvo Lietuvos Skautų Brolijos jamborinė iskykla. Jos tikslas buvo duoti progą visiems pamatyti 8-ją pasaul. skautų Jamborę ir dalyvauti jos uždaryme.

Šeštadienio popietį per porą šimtų lietuvių skautų ir skaučių iš Bostono, Clevelando, Detroito, Chicagos, Toronto, Hamiltono, Niagaros ir apylinkių užtvindė lietuvių stovyklą Jamborėje. Iškyklautojai stebėjo įspūdingas Jamborės uždarymo iškilmes, darnioje rikiuotėje su skambia lietuviška daina ir tautine vėliava apžygiavo Jamborę. Vėliau visi kartu dalyvavo vėliavos nuleidimo apeigose lietuvių stovykloje, o vakare su visų savo bičiulių lietuvių talka dainavo mūsų dainas prie Jamborės laužo. Vargu ar kas tą vakarą galėjo lauže susilyginti su lietuvišiais ir jų dainomis.

Sekmadienį p. Bieliūno ūkyje iškilmingai nuleista iskyklos vėliava. Mišias atnaušo LSB dv. vadovas sktn. kun. J. Vaišnys, SJ. Pamokslą pasakė vyr. sktn. kun. J. Vaišnora. PLSS vyr. dvasios vadovas šiuo metu atvykęs iš Romos. Iskyklos užbaigtucėse kalbėjo PLSS Tarybos Pirmosios pirm. vyr. sktn. V. Čepas, LSB Vyriaus. Skautininkas v. s. Stp. Kairys ir PLSS Vyr. DV v. s. kun. J. Vaišnora. Iskyklos dalyviams buvo pristatytas kiekvienas reprezentacinio jamboristų vieneto skautas ir jų vadovas pasktn. Alg. Banevičius.

Iskykla užbaigta trumpu laužu, kurio tema buvo — "Prisiminimai iš pasaulinių jamborių". Tarp lietuviškų dainų įdomiai pynėsi mūsų vyresniųjų skautininkų gyvi prisiminimai iš jamborių, kuriose jiems teko atstovauti Lietuvą Nepriklausomybės laikais ir tremtyje. Laužas baigtas "Leiskit į Tėvyne" ir tradicine "Ateina naktis".

Šiai iskyklai vadovavo pschn. P. Balsas ir pschn. J. Pažėra. Jiems padėjo pschn. I. Petniūnas ir pschn. Vl. Morkūnas.

Nepaprasta padėka tenka p. Bieliūnų šeimai, kurių ūkyje, kaip savojoje žemėje, skautai jautėsi ne kaip svečiai, bet kaip šeiminkai.

430 JORMYLIŲ ONTARIO BANGOMIS

Toronto jūrų būdžiai ir jūrų skautai šią vasarą savo laivais atliko visą eilę įdomių ir nuotykingų kelionių Ontario ežero platybėse.

Liepos 1-3 d. jachta "BUDYS III", vedama jūrų pschn. G. Kačanausko, ir jolė "DAIVA", vedama valtin. J. Anyso, nuplaukė į Oshawą — Ontario jūrų skautų saskrydin. Nuburiuota 50 jūrmilių.

Liepos 10-15 d. "BUDYS III", vedamas jūrų sktn. Br. Stundžios, atliko ilgesnį mokomąją kelionę, aplankydamas pietinės pakrantės penkis uostus. Porą dienų grumtasi su stiprių vėjų — per 20 val. tik 12 jūrmilių tenuburiuota. Ypač sunki buvo viena naktis, kai rytų vėjas sukėlė 8-12 pėdų aukščio bangas. Nuburiuota apie 170 jūrmilių. Įguloje buvo vair. V. Valaitis ir vair. L. Motgabis.

Liepos 27-29 d. "BUDYS III", ved. jūrų sktn. Br. Stundžios, atliko antrąją mokomąją kelionę. Aplankyti — Niagara-on-the-Lake ir Port Dalhousie. Įguloje buvo vyr. valt. G. Anysaitis ir valt. P. Gorys. Toronto jūrų skaučių vadovė pirmoji iš jūrų skaučių įguloje perburiavo per Ontario ež. ir susipažino su navigacijos pagrindais. Nuplaukta apie 80 jūrmilių.

Rugp. 19-21 d. buvo pirmoji kelionė į 8-ją pas. skautų Jamborę "BUDY III" vedė jūrų sktn. H. Stepaitis, įguloje buvo vyr. valt. B. Vaškešis, valt. V. Sendžikas, vair. V. Valaitis ir b. k. P. Butėnas. Kartu plaukė kanda-diečių j. sk. pagalbinė valtis, ve-

DIRVOS 40m. sukaktis

Pagrindinę minėjimo kalbą pasakys
adv. Antanas Olis

Žodį tars konsulas
P. Daužvardis

Koncertinę programą atliks
Aldona Stempužienė,
Povilas Stogis

ir

Lituanistinės Vysk. Valančiaus mokyklos tautinių šokių
"Grandinėlės" šokėjai
vedami L. Sagio

Akompanuoja Regina Brazaitienė

Minėjimas-koncertas įvyks
spalio mcn. 9 d. 4:30 val.
Slovenian Auditorium

ŠOKIAMS GROS GERAS ORKESTRAS

Biletai po \$2.00, \$1.50 ir \$1.00 jau parduodami Dirvoje.

dama jų jūrų sktn. ir mūsų jūrų pschn. G. Kačanausko. Valties įguloje plaukė lietuvių jūrų skautai — vair. K. Šalkauskas ir A. Beresnevičius. Grįžtant jūrų sktn. H. Stepaitis su geru vėju kaip savojoje žemėje, skautai jautėsi ne kaip svečiai, bet kaip šeiminkai.

TARPTAUTINIS SKAUTŲ BIURAS IR EGZILINIS SKAUTŲ BROLIJOS

8-je pas. skautų Jamborėje Kanadoje Tarptautinio Skautų Biuro direktorius gen. D. C. Spray priėmė egzilinių skautų brolių vyriausiuosius skautininkus. Buvo atvirai išsikalbėta šių organizacijų veiklos ir jų ryšio su vietinėmis skautų organizacijomis reikalais. Šiuo metu 8 egzilų sk. brolijos nėra pilnateisiai TSB nariai, nes veikia ne savo krašto teritorijose. Šios brolijos yra susijungę į Geležinės Uždan-

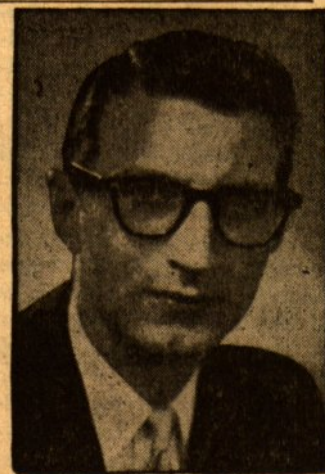
tiškai gero vėjo broliai praleido virš poros savaitių ir nuburiavo apie 430 jūrmilių.

Lietuvos Skautų Brolija šiame pasimatyme atstovavo Vyriausiasis Skautininkas prof. Stp. Kairys ir mūsų reprezentacinio vieneto Jamborėje vadovas pschn. Alg. Banevičius.

Gelež. Uždangos Sk. K-ja nuolat auga. Pastaruoju laiku įjungiasi ir lenkai skautai. Tuo pačiu ta Konferencija apjungs apie 20.000 tremtinių skautų vi-same pasaulyje. G.U.S. K-ja lei-

džia informacinį leidinį anglų kalba — "Semper Vigilant", kurio pirmasis numeris pasirodė 8-sios Jamborės metu.

Egzilų vyriaus. skautininkai sutarė tvirtinti savitarpio ryšius ir eventualiai suruošti egz. skautų Jamborę.

Joseph W. Bartunek

Ohio valstybės senatorius, yra oficialus demokratų partijos kandidatas į miesto burmistrus. Tai jaunas vyras, turįs daug energijos ir ambicijos siūlyti visą eilę planų pagerinti Clevelando miesto reikalus.

Igno Končiaus albumas

"Medžio Drožiniai Gimtajam Kraštui Atsiminti"

kalba į savo tautiečius ne žodžiais, bet drožiniais. 223 puslapiai. Daugiau 100 nuotraukų. Kieti viršai. Kaina \$5.00

Gaunama pas knygy platintojus ir pas leidėją: L. J. Končius, 76 Westglow St., Boston 22, Mass.

Yeager
FOR
BRAKES

WHEEL ALIGNING on all cars
BY EXPERTS WHO REALLY
KNOW HOW

Raybestos

TIME PAYMENTS

"SPECIALISTS SINCE 1920"

6615 CARNEGIE
PHONE HE. 2-2455

Clevelande ir APYLINKĖSE

Septinti metai

Susidomėjimo kelias radijo vakaras įvyksta šį šeštadienį, rugsėjo 24, 7 val. vak. Lake Shore Country Club. Solistė viešnia M. Kripkauskienė ir poetas Balys Auginas bus visiškai nauji ir įdomūs radijo vakaro programoje.

Pattic-Lynn orkestras, grojas Statler viešbutyje ir žymesniose Country Club salėse patenkins kiekvieno vakaro svečio pageidavimą.

Rugsėjo 8 radijas pradėjo septintuosius savo darbo metus. Kai jau įsigyta patyrimo ir norima radijo programos sustiprinti, pajavinti, atsiranda kitų sunkumų — maža rėmėjų skaičius.

Šis vakaras rengiamas vienintelei lietuvių radijo programai Clevelande išlaikyti. Todėl kiekvienu būtų maža ir nuosirdi pareiga vakare dalyvauti ir radiją paremti.

Nauji garbės nariai

Radijo klubas praėjusi penktadienį paminėjo lietuviškųjų radijo programų šešerių metų sukaktį. Ta proga Radijo Klubo valdyba lietuviškojo radijo atgaivintoją Jaunutį Nasvytį bei pirmuosius radijo programų talkininkus ir ugdytojus administracijoje, žodinėje ir muzikinėje srityje — K. P. Šukį, muz. A. Mikulskį ir red. B. Auginą pakvietė į Radijo Klubo garbės narius.

Garbės nariu pakviesta ir ilgametė gausiomis aukomis radijo darbą rėmusi ir teberemianti Agota Novickienė.

Garbės nariams žymenys bus įteikti šeštadienį, rugsėjo 24 d. 7 val. vak. įvykstančiame radijo vakare.

Mirė Sofija Šilininė

Rugsėjo mėn. 19 d. 12 val. Clevelande mirė Sofija Monstavičiūtė-Šilininė. Buvo kilusi nuo Šiaulių, į Clevelandą su šeima atvykusi prieš šešerius metus.

Laidojama šį ketvirtadienį. Pašarvota Jakubauskienės laido tuvių namuose.

Liko vyras K. Šilinis, duktė Irena, sūnūs Henrikas ir Vytautas Balsevičiai.

K. Šiliniui, artimam Dirvos bičiuliui, dabar taip pat besigundiančiam, reiškiamo giliausią užuojautą ir linkime greitos sveikatos.

V. Adomavičius

su ponija, Dirvos bendradarbis, grįždamas iš Chicago į Bostoną, buvo sustojęs Clevelande ir aplankė Dirvą.

Natalija ir Vyt. Aukštuoliai

rugsėjo mėn. 4 d. susilaukė dukters — Aušros.

Eglė ir Br. Čekauskai

rugsėjo mėn. 19 d. susilaukė sūnaus.

Bendruomenės parengimų kalendorių

yra įregistruota: rugsėjo 24 (šeštadienį) Lietuvių Radijo Klubo rudens koncertas - balius Lake Shore Country Club patalpose (pradžią 7 val. vak.); spalio 29 bendruomenės vakaras senosios emigracijos lietuviams veikėjams pagerbti lietuvių salėje; lapkričio 24-26 Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas kroatių salėje, 6314 St. Clair Ave.; lapkričio 26 Ramovės skyriaus rengiamas Lietuvos kariuomenės minėjimas lietuvių salėje.

Demokratų pirmininkas

Ray T. Miller šį ketvirtadienį, Hollenden Hotel kviečia visų Clevelando laikraščių redaktorių painformuoti rinkiminiais klausimais.

Korporacijos "Neo-Lithuania" metinės šventės minėjimas

ir bendras pobūvis šiemet įvyks lapkričio mėn. 5 d., šeštadienį, Clevelando visuomenei jau įprastoj vietoj — Colonial Gardens salėje.

Hoffmano Pasakos

Šį sekmadienį, 8 v. v. Masonic Hall, Caffarelli Opera Company stato Offenbacho Hoffmano pasakas. Jose Aldona Stempuzienė dainuoja Nicklauss rolę.

Biletų galima gauti Dirvoj, Spaudos kioske ir Burrows knygyne.

K. Žukas

išvyko į Chicago lankyti savo artimųjų.

Jonas Mockus

su šeima persikėlė į nuosavą namą — 671 E. 124 St. Telef. MU 1-5295.

Vilkiukų iškyla šilkašn

Clevelando sk. tunto DLK Kestučio vilkiukų draugovė su paskn. VI. Bacevičiumi turėjo nepaprastai smagią iškylą Forest Hill parke. Gerą pusdienį vilkiukai krykštadami ir žaisdami praleido maloniame gamtos prieglobstyje.

Demokratų partijos

Cuyahoga apskrities vadovybė kviečia rugsėjo mėn. 25 d. Euclid Beach Parke kepti jautienos kepsnį. Pradžią 2:30 val. Bus kalbama apie Joseph W. Bartuneko išrinkimą miesto burmistru. Yra užkviestas dalyvauti JAV senatorius E. Kefauver. Bus labai daug įvairių pramogų, kurios sudarys labai jaukią nuotaką.

GERAS NAMAS

Parduoda savininkas
16221 Thorchley Ave. 4½ kambarių, įrengiamas antras aukštas, poilsio kambarys. Turit pamatyti.
Telef.: WA 1-8066.

Ieškoma moteris

talkinti namų ūkio darbams — valymui.
Teirautis: ER 1-2849.

Išnuomojamas kambarys vyrui

Yra visi patogumai. Gali naudotis visais kambariais. Šaukti: SW 1-0327

Parduodamas

1954 Nash Rambler station wagen labai geram stovy. Įvažiuta tik 7500 mylių.
8120 Sowinski
Telef.: EN 1-5959
teirautis po p. nuo 3 iki 8 val.

Patar! kaimynui

prenumeruoti

DIRVA!

ISTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba ra kanda tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės P. J. KERSIS, dėl apkaivavimo, ko visada reikalauja ar traukos kompanijos pirm, ne su išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

609 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 252

šeštadienį, rugsėjo 24,
7 val. vak.

rengiamas

RADIJO RUDENS

VAKARAS

Programą atlieka Chicagos

solistė koloratūrinis

sopranas

M. KRIPKAUSKIENĖ

ir poetas

BALYS AUGINAS

Šokiams groja Statler viešbučio orkestras.

100 staliukų svečiams.

Turtingas gėrimų ir valgių bufetas.

Visi dalyvaukite pirmajame nuotalkingame radijo rudens vakare.

LIETUVIŲ SALES IR KLUBO VIDUS ATREMONTUOTAS

Spalio mėn. 1 d. įvyksta naujai atremontuotos Lietuvių salės ir klubo atidarymas. Atidarymas-banketas, su šokiais, praded 6 val. 7:30 val. įvyks bendra vakarienė. Vienam asmeniui įėjimas kaštuoja \$2.50.

Visi Clevelando lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti. (38)

Parduodamas namas

Vienos šeimos, 6 kambarių, gaso šildymas, užduras užpakalinis porčius, su apsauginiais langais ir kt. priedais. Kaštuoja tik \$8200. Namas E. 68 prie Superior.

Teirautis: EX 1-8291.

Chimes Realty

1188 E. 79 St.

GERI NAMAI

6 šeimų mūrinis apartamentas Bayliss Ave., netoli Šv. Jurgio bažnyčios. Po 5 kambarius. Gaso šildymas. Yra įvažiavimas į kiemą. Per metus apie \$4000 pajamų.

Atstovas:

VICTOR BANIONIS

namuose SW 1-9568

ofise UT 1-0323

SAVE
Part Of
Every Pay

The Cleveland Trust Company
Member Federal Deposit Insurance Corporation
WE WELCOME YOUR SAVINGS

Viktoro Amšiejaus padėka

Reiškiu nuosirdią padėką mano žmonos Sofijos Amšiejienės mirties ir laidojimo metu daug padėjusiems: kun. Angelaičiui ir jo pagalbininkams už atlaikymą šv. mišių ir palydėjimą į kapus, Šv. Jurgio parapijos kun. Vilku-taičiui, kun. Ivanauskui ir kun. Goldokovskiui, visiems mūsų bičiuliams atsilankiusiems į laido tuves, atsiuntusiems gėles, palydėjusiems į kapus ir kitaip man padėjusiems, BALF 55 skyriaus nariams, Moterų S-gos 36 kuopos narėms, Labdarybės Draugijos narėms, tretininkėms, grabnešiams ir kt.

Nuosirdi padėka p. Cicėnienėi, I. Navickienei ir P. Staškūnienėi už talką velionę slaugant ir mirus išlydint į amžino poilsio vietą. S. Laniauskui už tartą atsi sveikinimo žodį kapuose ir polaidotuviniam paminėjime.

Mano mirusi žmona visiems buvo pasiryžusi talkinti ir padėti. Ačiū, kad ją ir jos gerus darbus atsiminėt. Ačiū visiems, kurie mane sunkioj valandoj užjau-tėt.

Viktoras Amšiejus

Išnuomojamas geras 5 kamb. butas

1 aukšte, netoli lietuvių parapijos. Teirautis 7202 Hecker Ave. nuo 6-8 val. vakaro kasdien.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alus. Kiti gaivinan-tieji gėrimai. Vynai ir šampa-nai, vietiniai ir užsieniniai. Parengiama vestuvėms, ba-liams, pobūviams. Atidaryta kiekvieną dieną nuo 9 ryto iki 10 vakaro.

Krautuvę dabar tvarko lietu-vis savininkas.

6903 SUPERIOR AVE.
EX 1-3311

DAZO IR POPIERIUOJA NAMUS

Ant. Kirkilas

Kreipkitės ir gausite geriausią patarnavimą.
7204 Donald Ave. Tel. EN 1-3844 (52)

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

Nebrangios gėlės vestuvėms, laido tuvėms ir kitiems reikalams. Įvai-rūs naujai gauti augalai, papuošalai dovanoms. Lietuviški "Rūta" saldainiai. Augalai po 49 ct.

Gaunami money orders (galioja ir užsienyje)

ATIDARYTA NUO 10 RYTO IKI 8 V. VAK. IR SEKMADIENIAIS
6901 SUPERIOR AVE. TELEF.: HE 1-6339

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Cia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

Baldus, šaldytuvus, televizijos aparatus, laikrodžius, frankius, žaislus ir beveik visus kitus buto ir asmens reikmenis galima pirkti iš urmo sandėlių pigiau negu išpardavime tarpininkaujant

BALTIC Supply Company

"Baltic" atstovas Br. Snarskis priiminėja interesantus "Dirvos" namuose trečiadieniais. Dėl informacijų ir priėmimo laiko skambinti tel. KE 1-0210.

KREIPKITES Į MUS — GAUSIT GERIAUSĮ PATARNAVIMĄ

BILL SCHLEKIE PLUMBING CO.

Vincas Šlekys

ELEKTRINIS SURŲ ISVALYMAS
VARINIŲ VANDENS VAMZDŽIŲ PRAVEDIMAS
SW 1-0327 VU 3-5063

LIETUVAIČIŲ MOTERŲ KIRPYKLOJ

Šilti, karšti, garais ir šalti pusmetiniai. Plaukų dažymas.

TERRACE BEAUTY SOLON

1161 East 71 St.
UT 1-1641

Kai sergat — Jūs tuoj šaukiate gydytoją. Kodėl tai nešaukti žino-vą, kad gerai patartų svarbiausiais saugumo reikalais ir apdraustų Jūsų ateitį.

Gyvytės, nelaimių, ugnies, automašinių apdrauda
Skambikite: SK 1-2183

PAULINA MOZURAITIS, agentas

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

7015 Wade Park Ave.

Tel. HE 1-6352

Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINIŲ TASYMAS

Šį mėnesį papiginta kai-na įdedam už \$6.95 duslin-tuvą Chevroletui, už \$7.05 Fordui, už \$8.95 Pontiacui, už \$12.50 Oldsmobiliui. Di-deli papiginimai dedant duslintuvus ir išmetamus vamzdžius visoms maši-noms.

Kreipkitės į
J. S. AUTO SERVICE

BATŲ KRAUTUVĖ

BATŲ TAISYMAS

Sav. J. Kamaitis

1389 E. 65 St.

East 65 and Wade Park

Atdara nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Nauji batai ir batų taisymas mano krautuvėje daug žemes-nėmis kainomis, negu jūs mo-kate kitur. Ateikit ir įsitikinkit.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas dar-bas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,
Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

REMONTO DARBAI

Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus, medžio darbus ir dažymą bei de-koravimą.

V. Rickus

Tel. HE 2-0633

1505 Addison Rd. (52)

PRADĖKIT MAŽA SUMA!

BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000
3% palūkanų.

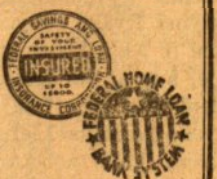
PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498

Cleveland, Ohio

MONCRIEF

Visų metų ORO VĖDINIMAS

ŠALDO vasarą — ŠILDO žiemą

Aplankykit savo kaimynistės Moncrief pardavėją

THE HENRY FURNACE CO. CLEVELAND, O.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai.

Įvairus valgiai, šeštadienį vakarais šokiai grojant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Visi lietuviai laisvalaikį praleidžia savo Klube. Visos lietuvių organizacijos parengimus rengia tik lietuvių salėje.

Klubo ir salės vadovybė visus lietuvius kviečia čia nuolat lankytis, susitikti draugus ir artimuosius.

Pilnai padengta apdrauda

HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laido tuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Pats laikas svarstyti ir veikti

DR. J. RAMUNIS

Jau iš senų laikų žinoma, jog smulkesnės tautinės grupės, atitrūkusios nuo gyvos tautos kamieno ir perkeltos į joms esmėje svetimas gyvenimo sąlygas, dažniausiai atitrūksta nuo realybės. Jos dažniausiai gyvena ir veikia senaisiais pagrindais, nebetinkančiais gyvenamojo momento realybei. Ryškų pavyzdį mes matome ir Nepriklausomoje Lietuvoje, kur ar tai lenkiška ar tik sulenkėjusi senoji bajorija tebegyveno Lenkijos-Lietuvos unijos dvasia, kuri nebeturėjo jokio realaus pagrindo. Tada jie mums sukeldavo tik pasigailėjimo vertą šypseną.

Kada mes patys atsidūrėme išeivijoje ir mums jau galima daug ko nerealaus prikišti. Dažnas tebegyvename ta pačia politine nuotaika, kurią išsinešėme iš Tėvynės, nors daugumas sąlygų visai pasikeitė — ir tai iš pačių pagrindų.

Tuo laiku mes vadovavomės dviem pagrindiniais įsitikinimais:

1) Kad mes tik trumpam laikui paliekame savo tėviškę, kad Nepriklausoma Lietuva labai greitai laiku atstisatys.

2) Kad mes visi tuoj sugrįšime atgal dirbti pertrauktą darbą, atstatyti karo sugriautą gyvenimą bei siekti naujų laimėjimų.

Šiandien šie įsitikinimai jau nepasitvirtinę. Tada mums atrodė, jog tik užtenka pasauliui parodyti tikrąjį komunistinio veido, ir tuoj visi šoks mums padėti atstatyti įvykdytą didžiąją skriaudą. Deja, buvome apvilti. Tat ir reali išvada persasi, kad reikia persvarstyti pačius mūsų veiklos pagrindus ir juos pritaikyti realiai padėčiai. Dabar jau beveik visiems yra paaiškėję:

1) Be karo ar be didesnių perverimų pачioje Rusijoje mums į gimtąją laisvę keliai neatsidarys.

2) Nėra jokio realaus pagrindo tikėti, kad mes į Lietuvą galėtume greit grįžti.

3) Nepriklausomybės atstatymą pagreitinti tegali tik plačių laisvojo pasaulio masių supažindinimas su komunizmo pavojais, grėsiančiais jiems patiesiems. Vien tik mūsų pačių nelaimės nušvietimas mums nieko gero neduos.

Manyčiau, jog kiekvienas realiai galvojantis lietuvis, noromis ar nenoromis, sutiks su tomis išvadomis. Tad ir savo veiklą išeivijoje turėtume remti tais realiais pagrindais. Be to realybės supratimo mūsų organizacinėje veikloje visai nesimato. Tad nesistebėkime, jog realiau galvojanti tautos dalis, — pirmiausia — jaunimas, — toje nerealioje veikloje ir nedalyvauja.

Iš realybės pripažinimo išplaukia ir konkrečios veiklos pagrindiniai bruožai. Nesimisi čia nagrinėti grynai kultūrinės veiklos, nes nesijaučiu turįs tam reikalingų patirčių. Bet visuomeniniai — politinėje veikloje būtina įvesti realių pakeitimų.

Čia specialiai noriu sustoti ties mūsų visokių veiksmų informacine veikla. Ji iki šiol remiasi visai nesveiku pagrindu: tiekimu informacijos tiems šaltiniams, kurie ir be mūsų jų turi pakankamai. Taip pat leidimu tokių leidinių, kuriuos tik mes patys teskaitome ar tik vienam kitam iš svetimausių per prievartą įbrukame. Šie leidiniai nėra pritaikyti eilinio mūsų gyvenamų

kraštų piliečio skoniui, jo supratimui. O ir jų tiražą negalime tikėtis išplėsti tiek, kad pasiektume pakankamą kiekį paprastų žmonių. Iš kitos pusės, aukšti valdininkai, senatoriai bei atstovų rūmų nariai jau pakankamai tų leidinių yra gavę, tik niekada nerodė noro jais pasinaudoti. Nėra ir davinų, kad jie iš vis jais naudotųsi taip, kaip mes norėtume.

Tuo pačiu laiku mes nieko nesama paruošę, ką galima būtų spausdinti populiarioje J. A. V. ar kitų kraštų spaudoje. Toks "Reader's Digest" yra atspausdinęs eilę straipsnių apie sovietų okupaciją Vengrijoje, Čekoslovakijoje ir kituose kraštuose, bet apie Lietuvą ir Pabaltijį — nieko... Viena, jau labai sena, numeris tenai aprašo lenkų pasipriešinimą sovietams, ir kaip pavyzdį duoda... — mėginą streiką Vilniuje! Kur mūsų "veiksnių" reakcija? Jos man neteko matyti.

Mes turime pakankamai žmonių, kurie tinkamai paremti, galėtų parengti gerų straipsnių Amerikos ar kitų kraštų plačiai skaitomoje spaudoje. Šią kryptį mums daromą pastangą, deja, man neteko girdėti. O nauda būtų didesnė už visus mūsų iki šiol išleistus leidinius drauge sudėjus.

Taip, mums yra reikalinga gera informacinė tarnyba, bet tik tai tokia, kuri norėtų ir sugebėtų paleisti reikiamą informaciją plačiai skaitomoje užsienio spaudoje. Žinoma, iš dangaus tai nenukris, bet reikia daug darbo ir daug pastangų. Be jų niekas nepasidaro.

Kas seka kasdieninę Amerikos spaudą, nabejotinai pastebėjo, kaip prokomunistinės grupės moka ją išnaudoti saviesiems tikslams. Vos tik kur nors bus paliesta, kas joms nenaudinga, tuoj pasipila šimtai ir tūkstančiai protesto laišku į vietinių didžiųjų laikraščių redakcijas.

Žurnalistinių sugebėjimų čia nereikia, tik reikalas turi būti pastatytas iš krašto piliečio pažiūrų taško. Čia visiems mūsų veiksmams ir visoms organizacijoms yra geriausias kelias iškelti komunizmo pavojų klausimą. Dar daugiau, — greita ir efektyvi reakcija spaudos skiltyse viena ar kita linkme veikia ir atstovus kongrese, juos pa-

skatinant ar sulaikant nuo vienokių ar kitokių žygių.

Tikiuosi, jog pavienių pastangų buvo ir čia, — ir aš pats kelis kartus rašiau į "Chicago Tribune", — bet jokio organizuotumo, jokio paskatinimo iš mūsų "veiksnių"! Tenka paklausti: kur gi jie buvo, kodėl jie nesėmė iniciatyvos tinkamu laiku pasiųsti jei ne šimtus, tai bent kelias dešimtis reikiamų laišku? Matyt, pramiegojo užsiėmę vidaus kovomis...

Labai artima sritis yra ir laišku rašymas Kongreso atstovams bei senatoriams. Iš pačių tų atstovų pareiškimų matyti, jog po kiekvieno komunistų pavojaus iškelimo, jie gauna šimtus ir tūkstančius laišku, reikiančių apie laisvės varžymus. Bet labai mažai tėra laišku, paremiiančių jų žygius. Kur čia mūsų "veiksnių" organizaciniai sugebėjimai? Juk nesunku paruošti tinkamą tekstą, surasti žmonių, kurie juos perrašytų ir pasiųstų Kongreso atstovams savo, eilinio piliečio vardu.

Tokių laišku reikšmė neabejotina, bet vėl jokios iniciatyvos, jokio paskatinimo iš mūsų "veiksnių" ar net visuomeninių organizacijų.

Kai po karštų debatų ir eilės įvairių komisijų posėdžių sen. McCarthy buvo užpultas dėl savo prieškomunistinės veiklos, jau patys amerikiečiai organizavo parašų kompaniją paremti tą senatorių, pasižymėjusių karštu kovingumu prieš komunistus.

Jo laikysena prieš komunizmą tikrai buvo mums labai naudinga. Ar bent viena iš mūsų organizacijų pasistengė jam patalinti, paskatinti savo narius ir visus kitus lietuvius prisidėti ir savo parašais? Man to neteko girdėti. O kai aš pats nueėjau Chicagoje prisidėti, tai dviejose dideliose lapuose nepamačiau nei vieno lietuviško parašo. Ar tai taip mes kovojame su komunizmu?

Mes iš savo pusės labai daugiamės, jei koks Kongreso atstovas padalyvauja mūsų parengimuose. Tačiau kuo mes prisidedame, jog mums palankūs atstovai būtų išrinkti? Atrodo, nieku.

Kada tiek daug mums patarnavęs Milwaukee atstovas Kongrese — Kersten buvo perrenkamas, nei viena iš mūsų organizacijų nesiėmė stiprios or- ganizacinės veiklos jį paremti.

Kersten pralaimėjo, kaip pralaimėjo bent du Chicagos atstovai, buvę žinomi savo palankumu komunistų užimtų kraštų pabėgėliams. O vienas iš jų buvo renkamas viename iš lietuviškųjų Chicagos rajonų! Vėl jokios iniciatyvos nei iš mūsų veiksmų, nei iš kitų lietuviškųjų organizacijų.

Žinoma, nereikia nei abejoti, kad šie žmonės savo laikysena iššaukė tikrai gyvą ir gerai organizuotą pasipriešinimą iš raudonųjų ir rausvųjų pusės. Tos organizacijos neliko apsnūdusiomis, kaip kad mūsų veiksniai. Ir jos, mūsų skriaudai, pasiekė savo. Mes gi praradome rimtus draugus ir, jei toliau taip sekmingai vien savo tarpe besipešime, — prarasim jų ir daugiau. Reikia daug ką rimtai pagalvoti ir kol dar nevėlu sukrusti rimčiau dirbti.

Nuomonių

NETEISINGAS PRIEKAIŠTAS

Dirvoje, Nuomonių skyriuje, buvo padaryti neteisingi priekaištai J. Mockui. Prašau išklaisyti ir mano balso.

J. Mockus yra daug grūdų įnešęs į L. L. Karo Invalidų aruodą. 1). 1950 metais spalio mėn. 22 d. Jungtinėse Amerikos Valstybėse atkurta Draugija ir ji paskelbė spaudoje atsisaukimą į visuomenę. Į tą atsisaukimą atsilepė pirmieji a. a. Gen. Nagius-Nagevičius ir Juozas Mockus, įnešdami po 10 dol. į L. L. Karo Invalidų tuščią aruodą.

2). 1951 m. kovo mėn. 19 d. J. Mockus su Juzė Augaitytė nutarė savo vardinių visai nešvesti. Į L. L. Karo Invalidų Draugijos išdą įnešė 20 dol.

3). 1952 m. rugpjūčio mėn. 22 d. J. Mockus pats atvyko į L. L. Karo Invalidų Draugiją ir paprašė aukų lapo, žadėdamas parinkti aukų pas savo pažįstamus, bičiulius. J. Mockus pirmas įrašė 10 dol., o su aukų lapu atnešė Draugijon 71.00 dol.

4). 1952 m. gruodžio mėn. 18 d. J. Mockus buvo vienas iš pirmųjų iniciatorių šaukti visuomenininkus Philadelphiaje ir išrinkti L. L. Karo Invalidams Šelpti Komitetą. Tas jo sumanymas gražiai pavyko. Tame Komitete J. Mockus yra vicepirmininkas. J. Mockus nepaprastai garbingas žmogus. L. L. Karo Invalidų Draugijos ir invalidų yra gerbiamas ir mylimas. J. Mockus spaudoje dažnai parašo gražių sumanymų ir niekuomet neužmirštą L. L. Karo invalidų. Nors jo sąlygos nelengvos, vienas be jokio rėmėjų studijuoja, bet niekad neužmiršta Lietuvos Laisvės gynėjų-invalidų.

Br. Tvarkūnas,

L. L. Kovų invalidas, buvęs L. L. Karo Invalidų Pirmininkas

Sunkioje liūdesio valandoje,

a. a. SOFIJAI ŠILINIENEI

mirus, jos vyrai Kaziuil Šiliniui, dukrai Irenai, sūnums Henrikui, Vytautui ir V. Satkauskui gilią užuojautą reiškia ir drauge liūdimė

J. St. Lozoraičiai ir V. J. Bartkai

Kazimierui Šiliniui, dukrelei Irenai, sūnums Henrikui ir Vytautui, mirus mylimai žmonai ir motinai

SOFIJAI ŠILINIENEI,

gilią užuojautą reiškia

Kubiliūnų ir Morkūnų šeimos

Mirus brangiai

SOFIJAI MONSTAVIČIŪTEI-ŠILINIENEI,

jos šeimai gilią užuojautą reiškia

J. ir T. Gečai, S. ir B. Garlauskai

JAV kariai leidžiasi į šalčiausių vandeni bandydami naujus specialius rūbus.

AR ŽINAI?

KORDILJERŲ KALNŲ SARGYBINIAI

3-jų vyrų sąžiningai atliktas darbas patikrina oro susisiekimo saugumą tarp Argentinos, Čilės, Peru ir Bolivijos.

Tuo laiku kai pas mus pirmasis sniegas krenta, srityse į pietus nuo Ekvatoriaus, ilgieji žiemos vakarai greit trumpėja ir 12,000 pėdų aukštumoje esančioje Bermejal lomoj, trijų vyrų gyvenimas palengvėja. Šioj lomoj yra įrengtos 3 meteorologijos stotys, turinčios ypatingą reikšmę saugiam oro susisiekimui tarp minėtų keturių valstybių. Tik 150 pėdų stočių pastatai yra nutolę viens nuo kito. Kiekvienoj iš šių savotiškų pilių gyvena ir dirba tik po vieną vyrą. 1 argentinietis ir 2 čiliečiai tai vyrai, kuriems patikėtas šis svarbus, oro susisiekimui darbas. Dėka jų kruopščiai ir sąžiningai atlikto darbo lėktuvai saugiai raizgo Argentinos, Čilės, Peru ir Bolivijos padanges.

Šie trys Kordiljerų kalnyno sargybiniai po 11-ką kartų į dieną praneša per radiją oro stovį.

Įsivaizduokit šį milžinišką, 1900 mylių ilgio kalną, kurį skersai kerta tik vienas geležinkelis ir oų keliai, tada ir oro susisiekimo reikšmė, šioje kontinento daly jums bus visiškai aiški.

Tie 3 meteorologai keičiasi tik kas 6 mėn. Vasaros metu maistas jiems pristatomas mulais iš Čilės, nors kelias į juos yra labai sunkus.

Vasarą darbas 12,000 pėdų aukštumoje yra pakenčiamas.

Daug kalnų sporto mėgėjų atklysta čion ir atneša įvairumo į šių atskirėlių gyvenimą, bet ilgieji žiemos mėnesiai stato šiems vyrams ypatingai sunkius reikalavimus. Šioje vietoj tarp birželio ir rugsėjo mėn. siaučia žiema su baisiomis audromis. Tada jie būna nuo pasaulio visai atkirsti. Maistas pristatomas lėktuvais ir nuleidžiamas parašutais. Kartais tenka kęsti ir badą, nes dėl audros smarkumo nepajėgia pasiimti atgaben- tų maistą.

Štai paskutiniaisiais metais, laike 46 dienų, jie buvo visai nepasiekiami. Luis Moya meteorologas, dalyvavęs daugelyje Pietų poliaus ekspedicijose, pasakoja, kad baisios antarktinės audros toli gražu negal prilygti audrom Bermejal — Cristo Redentor vietovėj. Termometras krenta 30 laipsn. žemiau nulio. Ištiesom sa-

vaitėm čia pūčia nepaprastai smarkus vėjas. Kiekvienas iš mūsų 3-jų yra audros kalinys. Su savo kolega argentiniečiu, kurio pastatas nutolęs tik per 150 pėdų, ištisas tris savaites galėjo palaikyti ryšį tik radijo pagalba. Kai audrų periodas pasibaigė, aš bandžiau eiti jį aplankyti. Vėjas dar tiek smarkus buvo, kad paeiti buvo visai neįmanoma, tad teko šliaužti. Visai išvaręs, po didelių pastangų, pagaliau pasiekiau jo pastato duris.

Laimei šio laikotarpio jau nėra. Už kelių dienų ateis kiti 3 vyrai, kurie kovos su gamtos stichijom per sekančius 6 mėnesius.

DIRVA

LAUKIA

JOSŲ TALKOS!

AURELIJA BALASAITIENĖ

AKMENELIS IR ŽMONĖS

Aš esu tik mažas akmenėlis, akmenėlis vieškelio platus. Mano motina — uola, o mano tėvas — smėlis, mano pamotė — ranka žmogaus.

Rieda ratai virš manęs, praeina žmonės, o aš visad jų kalbų klausau — skuba jie beprasmiškoj kėlionėj ir vis ieško — su širdim žmogaus.

Ir girdžiu jų gaudžią, gailią šneką, kad širdis kaimyno kieta, kaip akmuo... Paspiria mane jie kojomis nuo tako ir aš pats nežinau dėl ko...

Aš esu tik vargšas akmenėlis, pilkas draugas vieškelio platus... Eina žmonės virš manęs — šalti šešėliai, vis iešką su širdimi žmogaus.

Taigi kur visi padėjo savo širdis? Kartais, rodos, net girdžiu, kaip plaka jos, bet gal man, kaip akmenėliui, taip tik girdis? — Gal ir ten tik... plakantis akmuo?

MĖLYNOSIOS GELES IEŠKOJIMAS

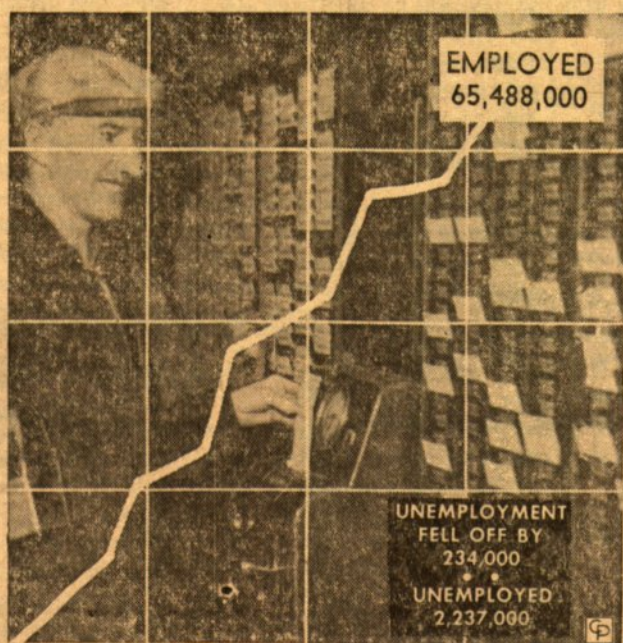
Einam mes, lyg neramos vidurnakčio vėlės tamsumo mūsų žemės naktų. Pro šalį prabėga pilkas vieškelis smėlis, daug dienų, daug veidų.

Kai prieš tamsą migla, mūsų kelią pavijus, mus vėl kviečia ieškot mėlynosios gelės — tada gimsta širdy vėl troškimų bevystančios gijos, ir, pamiršę mes nuovargį, vėl insim rytojun skubėt.

Mėlynoji gelė ten žydės, jos viliojantis kvapas mus nuolat lydės tam dulkėtam, vingiuotam kely, o bedugnės, mums kelią užkirtę, vis vilios j anapus, ir pravirksim tada, ilgesingom širdim nešini.

Mėlynoji gelė — tai ieškojimai mūsų neramūs, ir jie aidūs žingsnių vienodam, liūdnam atgarsy... Ant bedugnės krantų mūsų ilgesio spindintis namas, o ant kalno viršūnės plaka mėlyno žiedo širdis.

Ir tu jos negali nei matyti, nei paliesti, nei prieiti, bet eini, nes vilioja tavoji širdis nerami. Ir galbūt kada nors, kai dangus ir vanduo graudulingom gros fleitom, savo kelio gale tu mėlynąją gelę rasi...

Amerikoje šiuo metu dirba 65,488,000 darbininkų. Nedarbas sumažėjo iki 2,237,000. Tai esą gerų ūkinių metų ženklas.